

TIÑU JA COO JA NI JINI NIJIN SAN JUAN

Jā ní stéhēn Jesucristo ndācá tiñu jā coo

¹ Tūhun yáhá cúu jā ní ncachī Yāā Dios nūū Jesucristo nāsa coo ndācá tiñu quiji, tacua nacachī tūhun yā nūū nchivī cándíja jā cúu ndá ji mozo yā. De stéhēn yā nūū ji ndācá tiñu jā ñamā coo. De ní ntají yā ndá ángel yā ní nquiji ní stéhēn nijín tiñu nūcuán nūū nduhū Juan jā cúu ní mozo yā.

² De maá ní cáchī tūhun ndāā ni sīquī ndācá jā ní jiní ni nūcuán, de nácani ndaā ni tūhun Yāā Dios jíin tūhun jā ní ncāhān ndāā Jesucristo.

³ Nācā ndetū nchivī jā cáhvi tutū yáhá, de suni nācā ndetū nchivī jā níni ji jā cáhvi nchivī ndācá tūhun yáhá jā ní ncachī Yāā Dios, de chúhun inī ji. Chi ja cuācuñatin quívī jā coo ndācá tiñu jā yósō nūū tutū yáhá.

Jā tée Juan carta nūū ndihújā grupo nchivī cándíja

⁴ Maá ní cúu Juan, de tée ní tūhun yáhá cuēē nūū ndá ndóhó, ndihújā grupo nchivī cándíja jā íyó Asia. De ñúhún inī ni jā maá Yāā Dios ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndee coo siī inī nū. Chi maá yā cúu Yāā jā íyó mitan, de ní ïyo yā níi cání, de coo yā níi cání. De ñúhún inī ni jā suni súcuán sáhá ndihújā Espíritu jā íyó yā yuhú mesa nūū ndácu Yāā Dios tiñu.

5 De ñúhún inī ni jā suni súcuán sāhá Jesucristo, Yāā jā cáhān ndāā ndācá tūhun. De xihna cā maá yā nī natecū māhñú ndīyi. De cúñáhnú yā nūū ndācá rey jā íyó ñayíví. De maá yā cúndáhví inī yā yóhó, de nī naquete yā yóhó nūū cuáchi ó jíín nīñi yā.

6 De nī nsāhá yā jā ní nduu ó rey jíín sūtū jā sátíñú ó nūū Tatá yā Yāā Dios. De ná cáhān ò jā viī ndasí cúñáhnú yā de tíin yā poder níi cání. Amén.

7 Cunini ndá nū tūhun yáhá, chi ndiji Cristo jíín vícō. De ndivíi nchivíi cunī ji nūū yā, de jondé jíín nchivíi jā ní stácuéhē ji yā. De ndācá raza nchivíi níi cáhnú ñayíví cuacu ji jāá nduuú ní ncándíja ji yā. Súcuán cíu jā coo.

8 Suha cáhān maá Jētohō ò, Yāā tíin ndihi poder: Maá nī cíu tá cíu letra A jā xíhna ñúhún jíín letra Z jā sándihí, chi maá nī ní squíjéhé ndihi de maá nī sínu, cächí maá Yāā jā íyó mitan, de nī lyo yā níi cání, de coo yā níi cání.

Jā níjinī Juan jā viī cúñáhnú Cristo

9 Maá nī cíu Juan jā cíu hermano ndá nū. De inuú-ni ndóho nī tūndóhó jíín ndá nū sīquí jā cándíja ó Jesucristo, de inuú-ni ndácu Yāā Dios tiñu nūū ò, de inuú-ni jéndeé inī ò sáhá Jesucristo. De sīquí jā ní nacani nī tūhun Yāā Dios jíín jā ní ncachí ndāā ni tūhun Jesucristo, jā ñúcuán nī ntiin ndá ji nduhū jā cíu nī preso, chi nī nchuhun ji nduhū isla jā nání Patmos.

10 De iin domingo nī jinī ni iin jā ní stéhēn maá Espíritu Santo nūū ni. De nī jini nī iin jā cána jee nīhin ichi chátā ni tá nūū cíu jā tívī trompeta.

11 De nī ncāhān jíín nī: Maá nī cíu tá cíu letra A jā xíhna ñúhún jíín letra Z jā sándihí, chi maá

nī cūu Yāā jā íyó jondē xihna ñúhún de coo nī níí cání. De tee nú nūū iin tutū ndācá jā cunī nū, de tají nú quīhīn nūū ndihújā grupo nchivī cándija jā íyó níí cáhnú Asia, suu inī ñuū Efeso, jíín Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, jíín Laodicea, ncachī.

¹² Ñúcuán de nī ndicó cóto nī jā cunī ni ní iin cūu jā cáhān jíín nī. De tá nī ndicó cóto nī de nī jinī ni ûjā candelero oro.

¹³ De māhñú ndihújā candelero ñúcuán íñí maá Yāā nī nduu tēe. De ñúhún yā iin sahma cání jā quénda jondē nūū jēhē yā. De núhnī iin cinturón oro yīcā yā.

¹⁴ De ixi xínī yā chi yaa tá cūu ixi tīcāchí, tá cūu yuhvā volcán. De tīnūú yā jéndūtē tá cūu yáñuhūn.

¹⁵ De jēhē yā xíñū tá cūu cāa cuāán jā ní ndūhvā nūū horno. De níhin ndasí jā cáhān yā, tá cūu nūū níhin cuāhā yūte nāhnú.

¹⁶ De ndahá cuáhá yā tíin yā ûjā tiūūn. De yuhú yā quée jā cáá tá cáá espada jā xēēn ndúú lado. De nūū yā cáá tá cáá ncandií jā ndíí vāha.

¹⁷ De tá nī jinī ni yā de nī ndicó cáva nī nūū jēhē yā modo jā ní jīhī ni. De nī ntee yā ndahá cuáhá yā sīquī ni, de nī ncāhān yā: Mā cuyūhú nú. Maá nī cūu Yāā jā íyó jondē xihna ñúhún de coo nī níí cání.

¹⁸ De Yāā técū cūu nī. Chi nī jīhī ni de nī natecū ni, de mitan chi técū ni níí cání. De maá nī tíin poder sīquī cuēhē jáhnī nchivī jíín sīquī lugar nūū ndéē ánō ndá ndīyi.

¹⁹ Túsaá de tee nú nūū tutū ndācá jā ní jinī nū, jā cūu mitan jíín jā coo ichi núū.

²⁰ De yáhá cūu tūhun yíyuhū jā stéhēn ni sīquī ndihújā tiūūn jā ní jinī nū jā tíin nī ndahá cuáhá

nī, jíín sīquī ndihújā candelero oro: Ndihújā tiūnū
ñúcuán cúu tá cúu ndihújā jā cúñáhnú nūnū ndihújā
grupo nchivī cándíja. De ndihújā candelero cúu tá
cúu ndihújā grupo nchivī cándíja.

2

Tūhun jā cuáhān ñuū Efeso

¹ Tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nūnū jā cúñáhnú
nūnū nchivī cándíja ñuū Efeso: Súcuán cähān nduhū,
Yāā jā tíin ndihújā tiūnū jíín ndahá cuáhá nī, de jíca
nuu nī māhñú ndihújā candelero oro.

² Ja jínī ni ndacá tiñu váha jā sáhá ndá nú, jā
ndíhvī inī nū sīquī tūhun nī, jíín jā jéndeé inī ndá nú.
De jínī ni jāá nduú jáhe ndá nú tūhun jā quīvi nchivī
nēhén māhñú nú. De jínī ni jā ní jito túnī nū ndá tēe
stáhví jā cähān dē jā cúu dē apóstol, de nī jinī nū jā
tēe stáhví cúu dē.

³ De nī jendeé inī ndá nú nī ndoho nú tūndóhó,
de nduú ní nū inī nū jā cúu ndasí nú jíín tiñu nī.

⁴ De vísō súcuán de íyó jacū jā cähān ni nūnū nū,
chi nduú cā íyó mānī vāha nú jíín nī tá cúu nūnū ní
íyo mānī nū jíín nī quīvī yātā.

⁵ Túsaá de nūcūhun inī ndá nú nāsa nī sndóo nú
tūhun jā ní íyo mānī nū jíín nī, de nacani inī nū,
de sáhá nú tá nī nsāhá nú jondē quīvī ñúcuán. De
tú mā nácani inī nū, de ñamā cuēē ni de stáá nī
candelero nū nūnū íñí, cúu jā má cuīñí cā nū jíín
nchivī cándíja.

⁶ De vísō súcuán de íyó iin jā váha jā sáhá ndá nú,
chi nduú jétahān cuitī inī nū tiñu nēhén jā sáhá ndá
nchivī jā níquīn tūhun jā stéhēn Nicolás. De suni
maá nī nduú jétahān cuitī inī ni.

7 Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji jā cáhān maá Espíritu Santo jíín ndá grupo nchivī cándíja. Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jāñehén, cuāha ní tūhun jā cajī ji jāvixī jā cúun xīnī ñutun jā sáhá jā cutecū ji níí cání. De ñutun ñúcuán íní jondē andiví nūñ íyó Yāā Dios nūñ viñ ndasí cáá.

Tūhun jā cuáhān ñuñ Esmirna

8 De tee nū tūhun yáhá ná quíhīn nūñ jā cúnáhnú nūñ nchivī cándíja ñuñ Esmirna: Súcuán cáhān nduhū, Yāā jā íyó jondē xihna ñúhún de coo ní ní cání, de ní jíhī ni de ní natecū ni.

9 Ja jínī ni ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nū, jíín tūndóhó jā ndóho nū, jíín jā ndóho ndáhví nū. De vísō súcuán de cuícá ndá nū ndihi jā ndíso tūhun nī. De jínī ni jā cáhān nēhén ndá nchivī sīquī nū. Nchivī ñúcuán cáhān ji jā nchivī hebreo nchivī maá Yāā Dios cíu ji, de nduú chi jā stáhví ji-ni, chi sa nchivī yíhí ndahá Satanás cíu ji.

10 De mā cuyuhú cuitī nū ndācá jā ndoho nū. Chi tāchī cúnáhnú ja ñatin sāhá jā quīvi sava ndá nū vecāa jā coto túñi ndá ndóhó, de cundoho nū tūndóhó uxī quīvī. De cuiñi níhīn nū vísō jondē cuū nū, de cuāha ní premio nū jā cutecū nū níí cání.

11 Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji jā cáhān maá Espíritu Santo jíín ndá grupo nchivī cándíja. Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jāñehén, mā níhīn jí tūndóhó jā tānū tāhvī ji cuū ji vuelta ûñ.

Tūhun jā cuáhān ñuñ Pérgamo

12 De tee nū tūhun yáhá ná quíhīn nūñ jā cúnáhnú nūñ nchivī cándíja ñuñ Pérgamo: Súcuán cáhān nduhū, Yāā névāha espada jā xēen ndúñ lado.

13 Ja jínī ni ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nú, de jínī ni jā ndéē ndá nú māhñú nchivī jā tátúnī Satanás nūū. De vísō súcuán de íñí níhin ndá nú jíin tūhun nī, de nduú ní náyuhú nú jā cándíja nū nduhū, ní quívī jā ní jíhī Antipas, tēe nī squíncuu vāha nī nacani ndaā tūhun nī. Chi ñuū ndá nú íyó ndá nchivī jā jétíñú Satanás, de nī jahnī ji Antipas.

14 De vísō súcuán de íyó jacū jā cāhān ni nūū ndá nú. Chi māhñú ndá nú nchivī ñuū Pérgamo íyó sava nchivī jā níquín tūhun jā ní stéhēn Balaam. Chi tēe ñúcuán nī stéhēn dē nūū Balac nāsa squívi dē nchivī Israel cuāchi jā cajī ji jā ní nsōcō nūū ídolo jíin jā casíquí ndéē tāhán ji.

15 De suni íyó sava nchivī māhñú ndá nú jā cándíja cā ji tūhun jā ní stéhēn Nicolás, de tūhun ñúcuán chi nduú jétahān cuitī inī ni.

16 Túsaá de nacani inī ndá nú jā sndóo nū cuāchi nū. Chi tú nduú de ñamā cuēē ni jíin espada jā quée yuhú nī. De jíin ñúcuán de sndóho nī nchivī jā cándíja cā tūhun nēhén ñúcuán.

17 Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cāhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja. Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānhēn, scájī ni ji maná jā yíyuhū ichi andiví. De suni cuāha nī iin yūū cuījín nūū ji, de nūū yūū ñúcuán cundeē iin síví jéé, de ni iin nchivī mā cūní síví ñúcuán, chi maá-ni nchivī jā níhīn.

Tūhun jā cuáhān ñuū Tiatira

18 De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cūñáhnú nūū nchivī cándíja ñuū Tiatira: Súcuán cāhān nduhū, maá Sēhe Yāā Dios jā jéndütē tīnūú nī tá cūu

yáñuhūn. De jēhē ni xíñū cáá tá cáá cāa cuāán jā ní ndūhvā.

19 Ja jínī ni ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nú, chi cúndáhví inī nū táchán nú, de cándíja níhín nú nduhū, de sátiñú nú nūñ ni, de jéndeé inī nū. De jínī ni jā víhí cā sáhá ndá nú mitan nsūú cā jondē quívī yátā.

20 De vísō súcuán de íyó jacū jā cāhān ni nūñ nū. Chi íyó iin ñahan māhñú ndá nú jā nání Jezabel. De jéhe ndá nú tūhun jā stéhēn ña nūñ nū. De cächī ña jā nácani ña tūhun Yāā Dios. De nduú chi jíín tūhun stéhēn ña de stáhví ña nchivī cándíja jā cúu ji mozo ni. De sáhá ña jā cásíquí ndéé tāhán ji, jíín jā yájī ji jā ní nsōcō nūñ ídolo.

21 De nī jéhe nī tiempo jā nacani inī ña, de nduú cúnī ña nacani inī ña jā sndoo ña jā cásíquí ndéé ña.

22 Túsaá de ná sáhá nī jā cava ña jíín cuēhē. De ndācá nchivī jā cásíquí ndéé jíín ña, suni cuāha nī tūndóhó xéen nūñ ji, de tú mā nácani inī ji jā sndoo ji tiñu néhén tá cíu nūñ sáhá ñahan ñúcuán.

23 De sáhá nī jā cuū nchivī jā ní scándíja ña. De súcuán de cunī ndācá grupo nchivī cándíja jā maá nī cíu Yāā jā jínī ndihí nāsa cáá jāá ntúnī jíín ánō nchivī. De cuāha nī yāhvi iin iin nú tú nāsa nī nsāhá nú.

24 De save cā nū jā íyó ñuū Tiatira, jāá nduú ní jétáhví tūhun jā stéhēn ñahan ñúcuán, de ni nduú ní ntíin nú tūhun jā cāhān ndá ji jā tūhun yíyuhū cā nūñ Satanás cíu, jíín ndá máá nú cāhān ni jā má tēé cā ni incā tiñu sīquī nū.

25 Chi maá-ni jā quendōo níhín nú jíín tūhun ndāā jā cándíja nú, de quendōo níhín nú jíín jondē quívī nenda nī.

26 Ndācá nchiví jā cundeé sīquī jānēhén, jíín jā squíncuu vāha tiñu jā cúnī ni jondē mitan de jondē quívī sándihí, sāhá nī jā cuñáhnú ji tatúnī jí nūū ndācá nación,

27 tá cúa nūū ní nsāhá Tatá nī jā cùñáhnú nī tátúnī ni. De tatúnī nīhin ji nūū ndācá nación. Chi tá cúa nūū cùun yúú ji quīsi tāhví, súcuán squéne yichí ji nchiví jāá nduú cándíja nūū ni.

28 De sāhá nī jā cunī ji nduhū jā viī cuñáhnú nī quívī nenda nijín ni, tá cúa nūū jínī ji lucero jā quénda túu.

29 Nchiví jā íyó sōho ná tée sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jíín ndá grupo nchiví cándíja.

3

Tūhun jā cuáhān ū Sardis

1 De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cùñáhnú nūū nchiví cándíja ū Sardis: Súcuán cáhān nduhū, maá Yāā jā névāha ndihújā Espíritu Yāā Dios jíín ndihújā tiūun. Ja jínī ni ndācá tiñu jā sáhá ndá nū, de cáhān nchiví jā técul nū, sochi nūū nduhū chi modo ndīyi cúa ndá nū.

2 Natahví inī nū, de ndijéhé nīhin nú jíín tiñu jā jacū-ni cā íyó de ndúcú naā. Chi ja jínī ni jāá nduú squíncuu vāha vāha nú nūū Yāā Dios.

3 De nūcūhun inī nū ndācá tūhun jā ní stéhēn ndá nūū nū. De candíja nú ndá tūhun ūcuán de nacani inī nū jā sndoo nú cuāchi nū. Chi tú mā nátahví inī nū, de cuēē ni nūū nū iin sanaā-ni, modo jā iin sanaā-ni de quíji jācuīhná, de mā cúní nú nā hora jínū ni nūū nū.

⁴ De vísō súcuán de íyó jacū nū ũ Sardis jāá nduú ní nsáhá nú cuāchi, jā cúa modo jāá nduú ní nsáhá téhén nú sahma nú. Jā ũncuán vāha yaa coo sahma nú caca nú jíin nī, chi nchivī vāha cúa ndá nú.

⁵ Chi ndācá nchivī jā cundeeé sīquī jānēhén, cuāha nī sahma cuijín yaa cuhun ji. De mā sndoo nī síví ji nū ũ libro jā yósō síví nchivī cutecū níí cání. De cuetuhún nī jí nū ũ Tatá nī jíin nū ũ ndācá ángel yā.

⁶ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja.

Tūhun jā cuáhān ũ ū Filadelfia

⁷ De tee nú tūhun yáhá ná quíhín nū ũ jā cúnáhnú nū ũ nchivī cándíja ũ ū Filadelfia: Súcuán cáhān nduhū, Yāā ndoo Yāā ndāā, de névāha nī ndácaá rey David. De maá nī nácune jā quívi nchivī nū ũ tátúnī ni, de ni iin mā cūú nacasī, de maá nī nacasī, de ni iin mā cūú nacune.

⁸ Ja jínī ni ndācá tiñu vāha jā sáhá ndá nú. De nī nacune nī modo iin viéhé jā quívi ndá nú, de ni iin mā cūú nacasī. Chi vísō jacū-ni fuerza nū íyó, de nī ncandíja nú tūhun nī, de nduú jásī ndá nú yuhú nū jā cándíja nú nduhū.

⁹ De íyó sava nchivī jā yíhí ndahá Satanás, de cáhān ndá ji jā nchivī hebreo jíin nchivī maá Yāā Dios cúa ji, de nduú chi jā stáhví ji-ni. Túsaá de sáhá nī jā quenda ji nū ũ nū de cuiñi jítí ji nū ũ nū, de cunī ji jā mānī ni jíin nū.

¹⁰ De vāha nī squíncuu ndá nú tūhun jā ní ncāhān ni jā cuandeé inī nū. De jā ũncuán scácu nī ndá ndóhó quívi jā qui ji iin tūndóhó xéen sīquī nchivī níí cáhnú ũayíví, jā coto túnī ũncuán ndá ji.

11 De ñamā nenda nī. Túsaá de quendōo nīhin ndá nú jíin tūhun cándíja nú, tácua ni iin mā cández premio nū.

12 Ndacá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, sāhá nī jā cuu ji tá cíu sihīn yūluu inī templo Yāā Dios maá nī. De mā cújiyo jí nūndé yā ñūcuán. De tee nī síví Yāā Dios maá nī teēn ji, jíin síví jéé maá nī, jíin síví ñuū Yāā Dios maá nī. De ñuū ñúcuán cíu Jerusalén jeé, de cuun quihi ichi andiví jondé nūñ Yāā Dios maá nī.

13 Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja.

Tūhun jā cuáhān ñuū Laodicea

14 De tee nū tūhun yáhá ná quíhīn nūñ jā cúnáhnú nūñ nchivī cándíja ñuū Laodicea: Súcuán cáhān nduhū, maá Yāā cíu tūhun ndāā, Yāā cíu testigo vāha jā cáhān ndāā. De maá nī nī nsāhá ndihi jā ní ncāhān Yāā Dios jā ná jécōo.

15 Ja jíni ni ndacá tiñu jā sáhá ndá nū. De cíu ndá nū modo jāá nduú vījin de ni nduú ihní, cíu jā jacū-ni cándíja nū tūhun nī, chi ni nduú jásí nū de ni nduú ndíhvī inī nū sīquī. De nācā vāha de tú jā vījin nū á jā ihní nū nícu.

16 De nduú chi vāchi jā yíhí vīxī-ni ndá nū, chi ni nduú jásí nū de ni nduú ndíhvī inī nū sīquī. De jā ñúcuán squéne yichī ni ndá nū modo iin jā játi nī ntesíi nī jāá nduú jétahān inī ni.

17 De cáhān ndá nū jā cuícá nū, de quéndōo vāha nū, de nduú cúmanī ni iin nūñ nū. Sochi nduú sáhá nū cuenta jā nūñ maá nī chi ndáhví ndasí ndóho nū, de cúmanī ndasí nūñ nū, de cácuáá nū, de cálvichí nū.

18 Túsaá de cahán ni jíín ndá nū jā nūn ni cueen nū oro jā ní nduhvā nūn ñúhún de nī nduu ndinuhun oro, de suu cíú jā sähá nī jā coo cuícá ndija nū ndihí jā ndíso tūhun nī. De nūn ni cueen nū sahma cuijín cuhun nū, tácua mā cúcanoō nū jā cavighí nū, cíú jā quendoo ndāā nū sähá nī. De cueen nū tātān nūn ni cuhun tīnūn nū, tácua ndunijín tīnūn nū, cíú jā jīcūhun inī nū tūhun nī.

19 Ndacá nchiví jā cündáhví inī ni, chi cahán ni nūn ji de sndóho nī ji, tácua ná chúhun inī ji. Túsaá de cundihví inī ndá nū, de nacani inī nū jā sndoo nū cuāchi nū.

20 Cunini ndá nū tūhun yáhá, chi íñi nī viéhé ánō nū cahán ni jā quívi nī. De tú ní-ni ndohó cunini de nacune nū viéhé ánō nū, de quívi nī cají ni stāā jíín nū, de suni cají maá nū jíín nī. De suu cíú jā cundeē ni ánō nū.

21 Ndacá nchiví jā cundeé sīquí jānēhén, cuāha nī tūhun jā cundeē ji jíín nī nūn mesa nūn tátúnī ni. Chi saá-ni nduhú nī snáā ni poder jānēhén, de nī jēcundeē ni jíín Tatá nī nūn mesa nūn tátúnī yā.

22 Nchiví jā iyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cahán maá Espíritu Santo jíín ndá grupo nchiví cándíja, ncachí yā.

4

Ndacá jā ndéē andiví chíñúhún nūn yā

1 Ñúcuán de nī nūcūndéhē nī, de nī jinī ni jā nūne iin viéhé andiví, de maá Yāā jā ní ncāhán jíín nī jā xíhna ñúhún, nī ncāhán tucu jíín nī modo jā tíví trompeta. De nī ncāhán: Caa quiji nū yáhá, de ná stéhén ni nūn nū ndacá tiñu jā coo ichi nūn cā, ncachí yā.

² De nī jinī cā ni jā ní stéhēn Espíritu Santo nūū ni. Chi nī jinī ni jā andiví iñí iin mesa nūū tátunī, de ndéē maá yā nūū mesa ñúcuán.

³ De jéndütē yā modo iin yūū cuijín ndéē nihni xíñū á iin yūū cuahá xíñū. De iin tīcō yehndé nī jicó ndúū yuhú mesa yā, de jéndütē tá nūū cáá iin yūū cuíí xíñū.

⁴ De xiín mesa yā nī jinī ni jā ní jicó ndúū ócō cūmī cā mesa nūū tátunī. De nūū mesa ñúcuán ndéē ócō cūmī tēe ñáhnú jā ndiso tíñú. De ñúhún ndá dē sahma cuijín yaa, de xīnī dē ñúhún corona oro.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátunī yā jéndütē sáhá taja de níhin de cána taja. De ichi nūū mesa yā iñí ndihújā Espíritu Yāā Dios, de cáá tá cáá ûjā iti náhnú jā cayú ñuhún.

⁶ De ichi nūū mesa yā suni íyó modo iin mar jā ndéē nihni tá cíuu nūū cáá vidrio. De xiín mesa yā nī jicó ndúū cūmī jā téccū. De íyó cuahá tīnūú níí cáhnú ichi nūú jíín ichi chátā.

⁷ De iin jā téccū ñúcuán cáá tá cáá ndicaha. De incā cáá tá cáá stíquī. De jā únī chi née nūū tēe. De jā cūmī chi cáá tá cáá yaha jā jicó nūū táchī.

⁸ De ndicúmī jā téccū ñúcuán íyó iñū nijín jā iin iin. De maá-ni tīnūú cíuu níí cáhnú jondē jíín níí chijin nijín. De nduú ñuú nduú jéncuiñí cuitī jā cáhān:
Yāā ii Yāā ndoo ndasí
cíuu maá Jétohō ô Yāā Dios, Yāā tíin ndihi poder,
Yāā íyó mitan, de nī lyo yā níí cání, de coo yā níí cání.

Cáchī.

⁹ Chi maá-ni jā cáhān ndicúmī ñúcuán jā cùñáhnú ndasí Yāā ndéē nūū mesa, Yāā téccū níí cání cuitī. De yíñuhún cáhān ndá jíín yā, de nácuetáhví nūū yā.

10 De ndācá vuelta jā sáhá súcuán, de ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, jécuññi jítí dē nūñ Yāā jā técul nūñ cání cuiti, de chíñuhún dē yā. De távā dē corona dē, de jáquín dē ichi nūñ mesa yā. De cáhān ndá dē:

11 Jétohō sá de Yāā Dios sá cíuu ní.
De vāha ndasí Yāā cíuu ní jā cáhān ji jā vii cúnáhnú ní,
de íyó yíñuhún ndá ji nūñ ní, de tíin ní ndihí poder.
Chi maá ní ní nsáhá ndihí jā íyó,
de síquí jā súcuán ní ncíuu iní maá ní de ní jécoo
ndihí.
Ncachí ndá dē.

5

Jā ní nacune Tícahí Yāā Dios tutú

1 Ñúcuán de ní jiní ni jā Yāā jā ndéé mesa jā tátúní, ndahá cuáhá yā tíin yā iin tutú cāní jā ní ntuú. De yósō tūhun ndúú lado tutú ñúcuán, de ndásí jíín ûjā sello.

2 De ní jiní ni iin ángel yā jā ndíso poder, de ní ncáhān jee: ¿Ní iin cíuu tēe vāha ndasí jā cundiso tíñú quehndē ndá sello de nacune tutú yáhá? ncachí ángel yā.

3 De ni andiví ni ñayíví ni jā íyó chījin ñayíví, nduú ní íyo ni iin jā cuu cundiso tíñú jā nacune tutú ñúcuán, de ni jā cündehé nūñ.

4 De ní jacu ndasí ní, chi nduú ní íyo ni iin jā cuu cundiso tíñú nacune de cahvi tutú ñúcuán, de ni jā cündehé nūñ.

5 Sá de ní ncáhān iin tēe ñáhnú ñúcuán jíín ní: Mā cuācú nū, chi íyó iin Yāā jā ndíso tíñú yā quehndē yā ndihújā sello jā ndásí tutú, de nacune yā. De

maá yā chi íyó cuāhā poder yā, tá cíu nūū íyó cuāhā fuerza iin ndicaha. De nī ncacu yā chījin tatā Judá, jā cíu tatā rey David. De nī snáā yā poder ndācá jānēhén.

6 Ñúcuán de nī jinī ni Yāā jā cíu Tīcāchí Yāā Dios jā ní jahnī ndá ji de nī natecū yā. De Tīcāchí ñúcuán íní yā nūū íní mesa Yāā Dios, māhñú ndicumī jā técul jíin māhñú ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú. De íyó újā ndiquin jíin újā tīnūú Tīcāchí ñúcuán. De tīnūú ñúcuán cíu ndihújā Espíritu Yāā Dios jā ní ntají yā nī jēhēn níí cáhnú ñayíví.

7 De Tīcāchí ñúcuán nī jēquehen yā tutū jā tīn ndahá cuáhá Yāā jā ndéē nūū mesa.

8 De tá nī nquehen yā tutū ñúcuán, de ndicumī jā técul jíin ndihóco cūmī tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nī jēcuññi jítí nūū yā. De tá iin iin tēe ñáhnú yíndahá yaā jā nání arpa, jíin cōhō cūu oro jā ñúhún chitú sūja ll. De sūja ll ñúcuán cíu ndācá tūhun jā jícān táhvī nchivī jā yíhí ndahá Yāā Dios.

9 De nī jita ndá dē iin yaā jeé, de suha cáhān: Vāha ndasí Yāā cíu ní jā quehen ní tutū de quehndē ní sello jā ndásī.

Chi nī jahnī ndá ji níhín, de jíin nīñí ní nī nacueen ní nchivī
māhñú ndācá raza, ndācá yuhú, ndācá ñuū, ndācá
nación, tacua cuu ji nchivī Yāā Dios.

10 De nī nsāhá ní jā cuu ji rey jíin sūtū nūū Yāā Dios,
de ndacu ji tiñu inī ñayíví.
Ncachī ndá dē jíta dē.

11 De nī ndehé cā ni, de nī jini nī jā cáhān cuāhā
ángel yā jā ní jicó ndúū xiín mesa yā, jíin xiín

ndicúmī jā técū, jíín xiín ndá tēe ñáhnú ndíso tíñú.
De íyó cuāhā ndasí millón ángel ñúcuán.

¹² De suha nī ncāhān jee ndá yā:
Vāha ndasí Yāā cúa Tīcāchí jā ní jahnī ndá ji.
De jā ñúcuán tíin yā poder, de cuícá ndasí yā,
de ndíchí ndasí yā, de ndíso yā cuāhā fuerza,
de ndihi chi íyó yíñuhún nūū yā, de viī cúnáhnú yā,
de cahān ndá ji jā vāha ndasí Yāā cúa yā.
Ncachī ndá.

¹³ De suni nī jini nī jā cahān ndihi jā ní nsāhá Yāā
Dios jā íyó inī andiví jíín inī ñayíví jíín chījin ñayíví
jíín inī mar. De ndiviī ñúcuán nī ncāhān:
Cúsī inī ó cahān ó jā vāha ndasí Yāā cúa Yāā jā ndéē
nūū mesa nūū tátúnī yā,
jíín Yāā cúa Tīcāchí Yāā Dios.
De ná cóo yíñuhún ó nūū yā, chi viī ndasí cúnáhnú
yā,
de tíin yā poder níi cání cuitī.
Ncachī.

¹⁴ De nī ncāhān ndicúmī jā técū: Súcuán ná cóo,
ncachī. De ndihóco cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú nī
jēcuññi jítí dē, de nī nchiñuhún dē nūū Yāā jā técū
níi cání cuitī.

6

Síquí ndihújā sello

¹ Ñúcuán de nī jinī ni jā Yāā cúa Tīcāchí Yāā Dios,
nī jehndē yā iin jā újā sello ñúcuán. De nī jini nī
jā cahān iin tähán ndicúmī jā técū, tá cúa nūū cána
taja: Nehēn de cunī nū.

² De nī nūcündēhé nī, de nī jinī ni iin caballo
cuíjín. De jā yósō síquí tī yíndahá iin nduva jā

sndáva flecha. De nī jīcūhun iin corona xīnī. De nī nquee nī ncanāá, de nī ncundee sīquī ndihi.

³ Sá de Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūū. De nījini nī jā cahān incā tāhán ndicúmī jā tecū: Nehēn de cunī nū.

⁴ De nī nquee iin caballo cuāhá, de jā yósō sīquī tī ndiso tíñú jā snáá tūhun jā ndéē mānī nchivī ñayiví, de quijéhé ji cahnī tāhán ji. De nī nīhīn ñúcuán iin espada cāhnú.

⁵ Sá de Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūnī. De nījini nī jā cahān incā tāhán ndicúmī jā tecū: Nehēn de cunī nū. De nī nūcūndēhē nī, de nī jinī ni iin caballo tūún. De jā yósō sīquī tī yíndahá iin balanza jā chícuāhá, chi coo tāmā xéen.

⁶ De māhñú ndicúmī jā tecū nī jini nī iin jā cahān: Iin kilo-ni trigo nīhīn ji jíín yāhvi ji jā sátiñú ji iin quivī. De tú cebada de ūnī-ni kilo nīhīn ji jíín yāhvi ji jā sátiñú ji iin quivī. Sochi aceite jíín vino chi mā sāhá nū jā cumanī, ncachī.

⁷ Sá de Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello cūmī. De nī jini nī jā cahān tucu incā tāhán ndicúmī jā tecū: Nehēn de cunī nū.

⁸ De nī nūcūndēhē nī, de nī jinī ni iin caballo cuāán yaa, de jā yósō sīquī tī cūu maá cuēhē jāhnī nchivī. De ichi chátā níquīn maá tūhun jā quívī nchivī lugar nūū ndéē ánō ndīyi. De ndúū ñúcuán ndiso tíñú jā nenda sīquī iin jā ndicúmī parte ñayiví, de cuu sāhá jā cuū nchivī jíín guerra, jíín tāmā, jíín cuēhē xéen, jíín ndācá quiti xéen jā íyó ñayiví.

⁹ Sá de Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūhūn. De chījin altar cāhnú nī jinī ni ndá ánō nchivī jā nī ncandíja tūhun Yāā Dios de nī nacani ji tūhun yā, de jā sīquī ñúcuán nī jahnī nchivī ji.

10 De nī ncana jee ndá ánō ñúcuán: Jētohō sá Yāā Dios, maá ní cíu Yāā ndoo de vāha squíncuu ní jā ní nquee yuhú ní. ¿De nāsaa cā tiempo coo de sāhá ndāā ní jēhē ndá sá, de nacuāha ní jā ndutahví nchivī ñayíví jā ní jahnī sāán? ncachī ndá.

11 Ñúcuán de nī jēhe yā sahma cuijín cuhun ndá ji, de nī ncāhān yā jíín ji jā ná nátatú ji jacū cā tiempo. Chi íyó cā hermano ji jā sátiñú nūū yā, jā suni cánuú cuū ji tácua jínu número ji, ncachī yā.

12 Sá de Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello īñū. De nī jinī ni jā ní ntāan ndasí. De nī ncutuún ncandiī modo iin sahma túún. De ní yōō nī nduu modo nīñī.

13 De ndá tiūūn andiví nī nincava nūū ñūhún modo jā cóyo ndīhā yīhí ñutun higo sáhá tāchī níhin.

14 De andiví nī ncuijiyo tá cíu jā nátuū iin tutū cāhnú. De ndācá yucu jíín ndācá isla nī ncuijiyo cuāhān incā lado.

15 De ndācá rey ñayíví, jíín ndá jā cūñáhnú, jíín jā cuīcá, jíín ndācá capitán, jíín jā ndíso poder, jíín mozo jā ní jeen ndá nchivī, jíín tēe sátiñú cuenta maá, nī nchiyuhū ndá maá inī yavī cava jíín māhñú cava chījin yucu.

16 De nī ncāhān ndá ji jíín yucu jíín cava: Ndicó cáva sīquī ni, ná quíyuhū ni tácua mā cūní maá Yāā jā ndéē nūū mesa jā tátunī, jíín Yāā cíu Tīcāchí jā cuāha yā castigo xēēn nduhū.

17 Chi nī nquenda maá quīvī cāhnú jā cuāha yā castigo, ¿de ní iin quenda jā cuiñi nūū yā? ncachī ndá ji.

¹ De tá nī ncuu tiñu yáhá, de nī jinī ni cūmī ángel yā jā íñi ndicúmī lado ñayíví. De jásī ndá yā jā má quihí tāchī ndicúmī lado, tācua mā quihí nūñ ñuhún ni nūñ mar ni nūñ ni iin ñutun.

² De suni nī jini ni incā ángel yā, vāji ichi nūñ quénda ncandiī. De yíndahá yā sello Yāā Dios, Yāā téčū. De nī ncāhān jee yā jíín ndicúmī ángel ñúcuán jā ndiso tíñu jā sáhá daño nūñ ñuhun yíchí jíín nūñ mar:

³ Mā sáhá nū daño nūñ ñuhún ni nūñ ndācá ñutun ni nūñ mar, chi jondē tee ó sello teēn ndācá nchiví jā sáhá tiñu cúnī Yāā Dios ndācá ó, ncachī yā.

⁴ De nī jini nī jā cächī jā íyó ciento ūñ xico cūmī mil nchiví jā ní jēcundeē sello teēn. De nchiví ñúcuán cúu ndācá tatā nchiví Israel.

⁵ De íyó ūxī ūñ mil nchiví jā cúu tatā Judá jā ní jēcundeē sello, jíín ūxī ūñ mil tatā Rubén, jíín ūxī ūñ mil tatā Gad,

⁶ jíín ūxī ūñ mil tatā Aser, jíín ūxī ūñ mil tatā Neftalí, jíín ūxī ūñ mil tatā Manasés,

⁷ jíín ūxī ūñ mil tatā Simeón, jíín ūxī ūñ mil tatā Leví, jíín ūxī ūñ mil tatā Isacar,

⁸ jíín ūxī ūñ mil tatā Zabulón, jíín ūxī ūñ mil tatā José, jíín ūxī ūñ mil tatā Benjamín. Ndihi tatā yáhá cúu jā ní jēcundeē sello.

Nchiví cuāhā jā ñuhún sahma cuijín

⁹ De tá nī ncuu tiñu yáhá de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni cuāhā ndasí nchiví. De cúu ji nchiví ndācá nación jíín ndācá raza jíín ndācá yuhú jíín ndācá ñuñ. De íñi ji nūñ mesa nūñ tátúni Yāā Dios jíín nūñ maá Yāā cúu Tīcāchí. De sīquī jā cuāhā ndasí ji, de ni iin mā cūu cahvi nāsaa ji cúu. De ñuhún ji sahma cuijín, de yíndahá ji ñuñ.

10 De nī ncana jee ndá ji:
 Yāā Dios maá ó cūu jā ní scácu yóhó,
 Yāā jā ndéē nūū mesa jā tátúnī,
 jíín Yāā cūu Tīcāchí Yāā Dios.
 Ncachī ndá.

11 De ndihi ángel nī jicó ndúū yā íñí yā yuhú mesa
 Yāā Dios, jíín xiín ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú, jíín
 xiín ndicúmī jā técū. De nī jēcuññi jítí ndá yā nī ntuu
 yā nūū yā nūū ñúhún nī nchiñúhún yā Yāā Dios ichi
 nūū mesa yā.

12 De nī ncāhān ndá yā:
 Amén. Cúsíi inī ó cáhān ó jā vāha ndasí Yāā cūu Yāā
 Dios maá ó.
 De viī cūñáhnú yā de ndichí yā.
 De ná nácuétáhví ó nūū yā, de ná cóo yíñúhún ó nūū
 yā.
 Chi maá yā tíin poder, de ndiso yā cuāhā fuerza níí
 cání cuitī. Amén.
 Ncachī ndá ángel yā.

13 Sá de nī ncāhān iin tēe ñáhnú ñúcuán jíín nī:
 ¿Ní nchiví cūu yáhá jā ñúhún sahma cuijín, de ní
 ichi vāji ndá ji?

14 De nī ncāhān ni jíín dē: Maá ní cūu jā jínī,
 Señor. De nī ncāhān dē jíín nī: Yáhá cūu nchiví jā ní
 nchāha ndá ji nī jinī ji tūndóhó xéen. De nī naquete
 ji sahma ji jíín nīñí maá Tīcāchí, de nī nduyaa vāha,
 cūu jā ní ndundoo ánō ji nī nsāhá yā.

15 Jā ñúcuán cūu jā íñí ji nūū mesa nūū tátúnī Yāā
 Dios, de sátiñú ji inī templo yā nduú ñuú. De Yāā
 jā ndéē nūū mesa, coto yā ji jā quendōo vāha ji nūū
 yā.

16 De mā cúū cā ji sōco, ni mā yíchī cā ji ndute. De ni mā cayū cā ji nūū ncandiī, de ni mā ndohó cā ji jā ihní.

17 Chi maá Yāā cúu Tīcāchí jā ndéē nūū mesa jā tátúnī, coto yā ji modo jā cíu ji tīcāchí yā. De cundeca yā ji quihīn yā jíin ji nūū quéne ndute jā cutecū ji níi cání sāhá. De Yāā Dios nacuahā yā ndute nūū ndá ji, de mā cuacú cā ji, ncachī tēe ñáhnú ñúcuán.

8

Sīquī sello ūjā jíín cōhō cūu oro

1 De Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūjā jā ndásī tutū, de nañíi-ni nī īyo inī andiví tá sava hora.

2 De nī jinī ni ndihújā ángel jā íñí nūū Yāā Dios. De nī jēhe ūjā trompeta nūū ndá ángel ñúcuán.

3 Sá de nī nquenda incā ángel, yíndahá yā iin cōhō cūu oro, de nī jēcuñī yā nūū altar. De nī jēhe cuāhā sūja II nūū yā, tacua sōcō yā jíín tūhun jā jícān tāhvī ndihi nchivī jā cándíja Yāā Dios. De nī nsōcō yā nūū altar oro jā íyó ichi nūū mesa nūū tátúnī Yāā Dios.

4 De nūū cōhō cūu jā tíin ángel ñúcuán nī nquene ñūhmā sūja II, nī ncaa nūū Yāā Dios jondē jíín tūhun jícān tāhvī ndá nchivī cándíja Yāā Dios.

5 Sá de nī nquehen ángel cōhō cūu ñúcuán. De nī nchuhun chitú yā tīcāyi ñuhūn jā cayū nūū altar. De nī squéne yā jondē inī ñayíví. De nī nsāhá jā nī ncana taja, de nī nihin, de nī jēndūtē nī nsāhá taja, de nī ntāan.

Tūhun sīquī trompeta

6 Ñúcuán de ndihújā ángel jā yíndahá ndihújā trompeta, nī nsāhá tūha yā jā tivī yā.

7 De ángel xíhna ñúhún nī ntivī yā trompeta. De nī ncuun ñíñí jíín ñuhún inī ñayíví jā ní nsacā nuu jíín nīñí. De nī ncāyū iin jā únī parte ñayíví, jíín iin jā únī parte ñutun, jíín iin jā únī parte itē cuíí.

8 De ángel ūū nī ntivī yā trompeta. De iin jā cíu modo iin yucu cáhnú jā cáyū ñuhún nī nincava cuāhān nūū mar. De iin jā únī parte mar nī nduu nīñí.

9 De nī jīhī iin jā únī parte quiti ñúhún inī mar. De nī naā iin iin ndācá jā únī barco.

10 De ángel ūnī nī ntivī yā trompeta. De nī nincava iin quīmi cāhnú ichi andiví, de cáyū tá cáyū iin iti cáhnú. De nī nincava sīquī iin iin ndācá jā únī yūte jíín nūū quéne ndute.

11 De quīmi ñúcuán nání quīmi ūguā. De iin jā únī parte ndute nī nduu ūguā. De nī jīhī cuāhā nchivī nī nsāhá jā ní nduu ūguā ndute ñúcuán.

12 De ángel cūmī nī ntivī yā trompeta. De iin jā únī parte ncandīj jíín yōō jíín tiūūn nī ntiví. De nī nduneē iin jā únī parte, de nduú cā ní ncútūu iin jā únī parte nduú jíín ñuú.

13 De nī nūcūndéhē nī, de nī jini nī jā cána jee iin ángel yā jā ndáva cuāhān sava andiví: Nācā xēēn cā ndoho nchivī ndéē inī ñayíví, chi ja ñatin ndāhyū únī cā trompeta jā tivī únī cā ángel, ncachī yā.

9

1 De ángel ūhún nī ntivī yā trompeta. De nī jinī ni jā ichi andiví nī nincava tucu iin quīmi inī ñayíví. De nūū quīmi ñúcuán nī jēhe ndácáa jā nune maá yavī cūnú ndasí.

² Sá de nī nacune yavī, de nī nquene ñūhmā nī ncaa modo ñūhmā iin jītūn cāhnú. De nī nsāhá ñūhmā jā ní ncuneeē ncandiī jíín níí nūū tāchī.

³ De nūū ñūhmā ñúcuán nī nquenda tīca langosta, nī jītē nuu tī níí cāhnú ñayíví. De nī jēhe yā tūhun jā sāhá tī tá sáhá ndá tīsuhmā xeēn jā íyó inī ñayíví.

⁴ De nī ndacu yā nūū tī jā má sāhá tī daño itē jíín yūcū cuíí jíín ñutun, chi maá-ni nchivī jāá nduuú nā sello Yāā Dios ndéē teēn ji cūu jā tuu tī.

⁵ De nduuú ní jéhe yā tūhun jā cahnī tī nchivī, chi maá-ni jā sndóho tī jī ûhūn yōō. De sáhá tī jā játū ji tá cūu nūū játū nchivī jā túu tīsuhmā ji.

⁶ De quīvī ñúcuán nducú ndasí nchivī modo jā cuū ji, sochi mā níhīn ji modo. De vísō cúnī ji cuū ji, de nduuú nā modo cuū ji.

⁷ De ndá tīca langosta ñúcuán cáá tī tá cáá caballo jā íyó tūhva quīhīn nūū canāá. De xīnī tī ñúhún modo corona oro. De née tī nūū tēe.

⁸ De íyó ixi tī jā cáá tá cáá ixi xínī ñahan. De nūhun tī cáá tá cáá nūhun ndicaha.

⁹ De níí tī ndásī jā cūu modo sahma cāa. De níhīn níjīn tī tá cūu nūū níhīn jā cuáhān cuāhā caballo nūū guerra de ñúhun tī carreta.

¹⁰ De suhmā tī íyó iñu, de sáhá tá sáhá tīsuhmā. De jíín suhmā tī de cuu sndóho tī nchivī ûhūn yōō.

¹¹ De íyó iin jā cūñáhnú nūū tī, de suu cūu tāchī jā jíto yavī cūnú ndasí ñúcuán. De tāchī ñúcuán yuhú hebreo nání Abadón, de yuhú griego nání Apolión, jā cächī: Tāchī jā snáā.

¹² Ja nī nchāha iin tūndóhó, de íyó ūū cā tūndóhó jā quiji.

13 De ángel īñū nī ntivī yā trompeta. De nī jini nī iin tūhun jā ní ncāhān jondē māhñú ndicúmī squínā altar oro jā íñí nūn Yāā Dios.

14 De nī ncāhān ñúcuán jíín ángel īñū jā yíndahá trompeta: Nandají nú ndicúmī ángel jā núhnī yuhú yúte cāhnú jā nání Eufrates, ncachī.

15 De nī nandají ndicúmī ángel ñúcuán, tácua cahnī iin ndācá jā únī nchivī ñayívī. Chi ja íyó tūha ndá ángel ñúcuán jā síquī maá hora jíín quívī jíín yōō jíín cuýā jā coo súcuán.

16 De nī jinī ni jā cachī jā íyó ūū ciento millón soldado jā yósō caballo.

17 De nī stéhēn cā yā nūn ni, de nī jinī ni ndācá caballo. De ndá tēe jā yósō sīquī tī ñuhún dē camisa cāa, jā cuāhá, jā ndēé, jíín jā cuāán. De xīnī caballo cáá tá cáá xīnī ndicaha. De yuhú tī quéne ñuhún jíín ñuhmā jíín azufre.

18 De jíín ndinúnī jā quéne yuhú caballo, de nī jihī iin ndācá jā únī nchivī, suu jíín ñuhún jíín ñuhmā jíín azufre.

19 Chi yuhú tī jíín suhmā tī íyó fuerza jā cahnī tī nchivī. Chi suhmā tī cáá tá cáá cōō, de íyó xīnī, de jíín ñúcuán sndóho tī nchivī.

20 De sava cā nchivī jāá nduú ní jihī jíín ndācá tūndóhó yáhá, nduú ní nácani inī ji jā sndóo ji ídolo jā ní nsāhá ji. De nduú ní sndóo ji jā chíñuhún ji ndācá tāchī jíín ídolo jā ní ncuvāha jíín oro jíín plata jíín cāa cuāán jíín yūū jíín ñutun. De ndācá ñúcuán chi nduú cūu cunī, ni nduú cūu cuni, ni nduú cūu caca.

21 De ni nduú ní nácani inī nchivī jā sndóo ji jā jáhnī ji ndīyi, jíín jā sáhá tásí ji, jíín jā jíca ndīji, jíín jā sácuíhná ji.

10*Tūhun ángel jā yíndahá libro lulí*

¹ De nī jinī ni incā ángel yā jā ndíso poder, nī ncuun yā ichi andiví. De ñúsúcún yā vīcō, de xīnī yā ñúhún tīcō yēhndé. De nūū yā jéndūtē modo ncandiī, de sīhin yā cūu modo üū sihīn jā cáá tá cáá ñuhūn.

² De née yā iin libro lulí jā núne. De nī jani yā jēhē cuáhá yā nūū mar, de jēhē sátín yā nūū ñuhun yíchí.

³ De nī ncana jee ndasí yā, tá cūu jā ndáhyū ndicaha. De tá nī ncana jee yā, de nī ncana ûjā taja.

⁴ De tá nī ncana ûjā taja, de ja íyó tūha nī jā tee nī tūhun ñúcuán nícu. De nī jini nī iin tūhun ichi andiví jā ní ncāhān jíín nī: Chuvāha nú ndācá tūhun jā ní ncāhān ûjā taja ñúcuán, de mā stéhēn nū ni mā tēé nú, ncachī.

⁵ Ñúcuán de ángel jā ní jinī ni jā íñí nūū mar jíín nūū ñúhún, nī nanee yā ndahá cuáhá yā ichi andiví.

⁶ De nī nacunehen yā síví maá Yāā jā técū níí cání, Yāā jā ní nsāhá andiví jíín ñayíví jíín mar jíín ndācá ndihi jā íyó inī. De jíín síví yā ñúcuán nī ncāhān téyíí ángel: Mā cúcueé cā jā jīnu ñayíví.

⁷ Chi tá quijéhé ángel ûjā tivī yā trompeta, ñúcuán de squíncuu-ni Yāā Dios tūhun yíyuhū yā, tá cūu nūū ní ncachī tūhun yā nūū ndācá mozo yā, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, ncachī ángel.

⁸ Ñúcuán de maá jā ní jini nī jā ní ncāhān ichi andiví, nī ncāhān tucu jíín nī: Cuáhán de quehen nú libro lulí jā núne jā née ángel jā íñí nūū mar jíín nūū ñúhún, ncachī.

9 De nī jēhēn ni nūū ángel ñúcuán, de nī jīcān ni jā ná cuáha yā libro lulí nūū ni. De nī ncāhān yā: Quehen de cajī nū. Chi vīxī cuu inī yuhú nū modo ndūxi, sochi chījin nū chi cuhiyá sāhá, ncachī yā.

10 Ñúcuán de nī nquehen nī libro lulí jā née ángel yā, de nī nchajī ni. De vīxī nī ncuu inī yuhú nī modo ndūxi. De tá nī ncuu nī nchajī ni, de nī ncuhiyá inī ni.

11 De nī ncāhān ndá jíín nī: Cánuú jā nacani tucu nū tūhun Yāā Dios, nāsa coo sīquī nchivī cuāhā ñuū jíín cuāhā nación jā síín síín yuhú, jíín sīquī cuāhā rey jā tátúnī, ncachī jíín nī.

11

Sīquī ūū testigo yā

1 Ñúcuán de nī jēhe ndá iin ñutun nūū ni, jā cíu iin medida jā chícuāhá. De nī ncāhān jíín nī: Nacuiñi de chícuāhá nū templo cāhnú Yāā Dios jíín altar, de cahvi nū nāsaa nchivī cíu jā chíñúhún nūū yā ñúcuán.

2 De mā chícuāhá nū patio yātā templo. Chi ja nī jēhe yā nūū nchivī ndācá nación jīcá. De ndéē ji inī ciudad II yáhá, de ūū xico ūū yōō cuāñū ji sīquī ciudad.

3 De tají nī ūū testigo ni jā nacani tūhun nī mil ūū ciento ūnī xico quīvī. De cuhun dē sahma ndáyí jā cícuécá inī dē sīquī cuāchi nchivī, ncachī yā.

4 De ndúū testigo ñúcuán cíu tá cíu ndúū ñutun olivo jíín ndúū candelero jā íní nūū Yāā Dios, Yāā xíí ñayīvī.

5 De nā-ni nchivī tú ndúcú sāhá nāvāha jíín ndúū testigo ñúcuán, de quee ñuhūn yuhú ndúū dē, de

cāyū ndihī nchivī jā jínī ūhvī ji dē. De súcuán cuū ndācā nchivī jā ndúcú sāhā nāvāha jíin dē.

6 De íyó poder ndúu testigo ñúcuán jā casī dē jā má cūún sāvī níí tiempo jā nácani dē tūhun yā. De suni íyó poder dē sāhā dē jā nduu nīñī ndācā ndute. De cuu stíví dē ñayíví jíin ndācā nūu tūndóhó, tú nāsaa vuelta cúnī dē.

7 De tá jīnu nacani ndúu dē tūhun yā, ñúcuán de quee quiti xéen jā íyó yavī cūnú ñúcuán. De canāá jíin ndúu dē, de cundee jíin dē, de cahnī dē.

8 De ndúu ndīyi ñúcuán cava nūu yáhvi ciudad cāhnú nūu ní jahnī ji maá Jētohō ò yīcā cruz. De ciudad ñúcuán cahān yātā ji jā ñuū Sodoma jíin Egípto cūu, sīquī jā íyó ndasí cuāchi ciudad ñúcuán.

9 De nchivī ndācā ñuū, ndācā tatā, ndācā yuhú, ndācā nación, cunī ji jā cava ndúu ndīyi ñúcuán ūnī quīvī yósavá, de mā cuáha ji tūhun jā quiyuuhū.

10 De nchivī níí cahñú ñayíví cusī ndasí inī ji jā ní jīhī ndúu dē, de sāhá ji vico, de cuāha ji regalo nūu táchán ji. Chi ndúu tēe jā ní nacani tūhun yā ñúcuán, nī nsāhá dē jā ní ndoho ndasí nchivī ñayíví.

11 De tá yāha ūnī quīvī yósavá, de Yāā Dios sāhá yā jā nastáá dē tāchī, de nacuiñī dē-ni. De cuyuhú ndasí nchivī cunī ji jā ní natecū dē.

12 Ñúcuán de cuni ndúu dē jā cana jee ichi andiví: Caa nú quiji nú jondē yāhá, cachī. De ndaa dē māhñú vīcō quīhīn dē andiví, cunī ndá nchivī jā jínī ūhvī ji dē.

13 De maá hora ñúcuán tāan ndasí, de ndicó cáva iin jā úxī parte ciudad ñúcuán. De jíin ñutáan ñúcuán cuū újā mil nchivī. De ndá cā nchivī jā

ndōo, cuyūhú ndasí ji, de cāhān ji jā cūñáhnú Yāā
Dios jā ndéē andiví.

14 Súcuán nī ncāhāna tūndóhó ūū, de ñamā coo
tūndóhó ūnī.

Sīquī trompeta ūjā

15 De ángel ūjā nī ntivī yā trompeta. De nī jini nī
nī ncāhāna jee ichi andiví. De súcuán nī ncāhāna ndá:
Ndācā nación ñayīvī ja nī nūquīhi ndahá maá
Jētohō o Yāā Dios

jíín Cristo jā ní ntetíñu yā.

De ndacu yā tiñu níí cání cuitī.
Cáchī.

16 Núcuán de ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso
tíñu jā ndéē dē mesa dē ichi nūū Yāā Dios, nī
jēcuñī jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū ñūhún, de nī
nchiñúhún dē yā.

17 De nī ncāhāna ndá dē:
Ná cútahví sá nūū ní, Tátā Yāā Dios,
chi maá ní tíin ndihí poder,
de cūu ní Yāā íyó mitan, de nī līyo ní níí cání, de coo
ní níí cání.

De nī natiin ní ndivií jā íyó,
de jíín poder ní nī nquijéhé ní tátúnī ní nūū.

18 Nchivī ndācā nación nī nquítī inī ji sīquī ní.

De mitan chi nī nquenda quívī jā cuāha ní castigo
ji,

jíín jā sāhá ndāā ní tiñu ndācā ndīyi.

De cuāha ní tāhvī nūū ndācā mozo ní jā ní nacani
tūhun ní,

jíín nūū ndācā nchivī jā jétíñu ní, jíín nchivī jā
chíñúhún nūū ní,

cūu nchivī cūñáhnú jíín jāá nduú.

De mitan de stánū tāhvī ní ndá nchivī jā stíví ñayīvī.

Ncachī ndá dē.

¹⁹ Ñúcuán de nī nune templo Yāā Dios jā íyó andiví. De nī jinī nchivī jā ñúcuán íyó jātūn jā nūhún contrato yā. De nī jēndūtē nī nsāhá taja, de nīhin, de cána taja, de nī ntāan, de nī ncuun xēēn níñí.

12

Tūhun ñahan jíín cōō cāhnú

¹ Ñúcuán de inī andiví nī nquenda iin jā sáhvi ndasí inī ō jínī ō: Iin ñahan jā ñúhún ña ncandiī modo sahma, de íní jēhē ña sīquī yōō, de ñúhún iin corona xīnī ña jā ndéē ûxī ûū tiūün.

² De ñúhún sēhe ña. De nī jacu cóhó ña jā ndóho ña téhndē chījin ña jā scácu ña ji.

³ Ñúcuán de inī andiví nī nquenda tucu incā jā sáhvi inī ō jínī ō: Iin cōō cuāhá cāhnú ndasí. De íyó ūjā xīnī tī jíín ûxī ndiqui tī. De ndihújā xīnī tī ñúhún corona.

⁴ De jíín suhmā tī nī stáá tī iin jā únī parte tiūün jā íyó andiví, de nī squéne tī inī ñayíví. De nī īñi tī nūū ñahan jā scácu sēhe ñúcuán, ndétu tī jā cocó tī sēhe ña jā tá cacu ji.

⁵ De nī scácu ña iin sēhe yií, de sūchí ñúcuán nī jēcundeē tīñú ji jā ndacu nīhin ji tiñu nūū ndiviī nación. De nī ndoñúhún-ni sēhe yií ña ñúcuán, nī ndaa ji cuāhān ji jondē nūū íñí mesa Yāā Dios nūū tátúnī yā.

⁶ De ñahan ñúcuán nī jinu ña cuāhān ña jondē nūū ñuhun tīhá nūū íyó iin lugar jā ní nsāhá tūha Yāā Dios. De ñúcuán cundeē ña nīhīn ña jā cajī ña mil ûū ciento únī xico quívī.

7 Ñúcuán de nī ncanāá inī andiví. Chi ángel cūñáhnú cā jā nání Miguel jíín ndācá ángel jā cūu mozo nūn yā, nī ncanāá ndá jíín cōō cāhnú. De cōō ñúcuán jíín ndá mozo maá, nī ncanāá jíín yā.

8 De nduuú ní ncúndéé ndá tī, de nduuú cā ní ncúu cundeē tī andiví.

9 Súcuán nī ncuu jā ní ntavā yā cōō cāhnú ñúcuán jā íyó jondē janahán ndasí. De nání tī tāchī cūñáhnú jíín Satanás, de maá tī cūu jā stáhví ndihí nchiví ñayíví. De nī squéne yā tī jondē inī ñayíví jíín ndācá mozo tī.

10 Ñúcuán de nī jini nī iin tūhun jā cáhān jee ichi andiví: Ja nī nquenda quívī jā scácu Yāā Dios yóhó, jíín jā stéhēn nijín yā jā túin yā poder, jíín jā tátúní yā, jíín jā ndíso tíñú maá Cristo jā ní ntetíñú yā. Chi ja nī squéne yā maá jā cáhān cuāchi sīquī ndācá hermano ó. Chi nduuú ñuuú nī ncāhān cuāchi sīquī ji nūn Yāā Dios maá ó.

11 De nī ncundeeé ndá ji sīquī Satanás ñúcuán, nī nsāhá tūhun jā ní jati nīñī Yāā cūu Tīcāchí nī jīhī yā, jíín jā ní ncāhān ndāa ji tūhun Yāā Dios, jíín jāá nduuú ní ncúndáhví inī ji maá ji, chi nī jēhe ji tūhun candíja ji vísō cuū ji jā sīquī yā.

12 Túsaá de ná cúsī ndasí inī ndá ndóhó jā ndéé andiví. De nācā xēen ndoho ndá ndóhó jā ndéé inī ñayíví jíín nūn mar. Chi nī ncuun tāchī cūñáhnú nī jīnū nūn ndá nū. De quítī ndasí inī, chi jīnī jāá nduuú cā coo cuāhā cā tiempo jā stáhví nchiví, ncachī.

13 De nī jinī cōō cāhnú ñúcuán jā ní squéne yā maá cuāhān inī ñayíví, de nī jinu tī nī niquīn tī ñahan nī scácu sēhe yií, jā sāhá xēen tī ña nícu.

14 De nī jēhe ndá ūū nījīn yaha cāhnú nūū ñahan ñúcuán, tacua ndava ña quīhīn ña lugar ña nūū ñuhun tihá, de cācu ña nūū cōō ñúcuán. De ñúcuán cundee ña ûñi cuīyā yósavá, de nīhīn ña jā cajī ña.

15 De yuhú cōō ñúcuán nī nquene ndute tá cūu iin yûte cāhnú, cuâhān yâtā ña tacua teni ña.

16 De ñuhun chi nī nchindeé ñahan ñúcuán, chi nī nune-ni, de nī nquēe yûte jā ní nquene yuhú cōō.

17 Ñúcuán de nī nquítī xéen inī cōō cāhnú nī jinī tī ña. De cuâhān tī cuâcanâá tī jíín ndá cā sêhe ña, suu nchiví jā squíncuu tiñu jā tátúnī Yāā Dios de cándíja nīhin ji tūhun Jesucristo.

13

Tūhun sīquī ūū quiti xéen

1 De nī iñi nī yuhú mar. De nī jinī ni jā ní nquenda iin quiti xéen inī mar. De íyó ūjā xīnī tī jíín ūxī ndiqui tī. De ndihúxī ndiqui tī ñuhún corona. De ndihújā xīnī tī ndéē iin síví néhén jā quítī inī Yāā Dios sâhá.

2 De quiti xéen ñúcuán jā ní jinī ni cáá tá cáá cuññi, de ndahá tī cáá tá cáá ndahá oso, de yuhú tī cáá tá cáá yuhú ndicaha. De nūū quiti ñúcuán nī jēhe cōō cāhnú poder maá jíín mesa nūū tátúnī. De nī nsâhá jā cùñáhnú ndasí quiti ñúcuán.

3 De nī jinī ni jā ní ntacuêhé iin xīnī tī, de ja ñatin cuū tī nícu. De nī nduvâha tī jā ní ntacuêhé tī. De nī nsâhvi ndasí inī nchiví níí cāhnú ñayíví nī jinī ji, de nī jetâhví ji nūū tī.

4 De nī nchiñuhún ndá ji cōō cāhnú sīquī jā ní nsâhá tī jā cùñáhnú ndasí quiti xéen, de suni nī nchiñuhún ji quiti xéen ñúcuán. De nī ncâhān ndá

ji: Nduú íyó ni iin jā cūñáhnú tá cúa nūn cúa quiti yáhá, de ni iin mā cúndéé canāá jíín tī, ncachī ndá ji.

⁵ De nduú ní jásī yā jā cáhān téyíí tī jíín jā cáhān nāvāha tī sīquī yā. De nī nīhīn tīñú tī jā tatúnī tī ūnū xico ūnū yōō.

⁶ De nī nquijéhé tī nī ncāhān nāvāha tī sīquī Yāā Dios, jíín sīquī sívī yā, jíín sīquī nūn ndéē yā, jíín sīquī ndācā jā ndéē andiví.

⁷ De nduú ní jásī yā jā canāá tī jíín nchivī maá Yāā Dios, de cundeeé tī jíín ji. De suni nī nīhīn tīñú tī jā tatúnī tī nūn nchivī ndācā tatā, ndācā ūnū, ndācā yuhú, ndācā nación.

⁸ De nchivī ní cáhnú ūayíví jāá nduú yósō sívī ji nūn tutū, nī nchiñuhún ji quiti xéen ūucuán. De Yāā cúa Tīcāchí jā ní jahnī ndá ji, maá yā névāha tutū ūucuán jā yósō sívī nchivī cutecū ní cáni, de ja yósō sívī ji jondē quívī jā ní jēcōo ūayíví.

⁹ Nchivī jā íyó sōho ná tée sōho ji tūhun jā cáhān ni yáhá.

¹⁰ Ndācā nchivī jā sáhá jā quívi tāhán vecāa, suni vecāa quihīn maá ji. De ndācā nchivī jā jáhnī tāhán jíín espada, suni jíín espada cuū maá ji. Túsaá de nchivī maá Yāā Dios chi cánuú cuandeé inī ji jíín tūndóhó de mā jéncuiñī ji cándíja ji tūhun jā cündáhví inī yā ji.

¹¹ Ūucuán de nī jinī ni incā quiti xéen jā ní nquenda chījin ūuhun. De íyó ūnū ndiqui tī jā cáá tá cáá ndiqui tīcāchí. De modo tāchī cōō cāhnú, súcuán cáhān tī.

¹² De tá cúa nūn tátúnī quiti xéen xíhna ūuhún, suni súcuán tátúnī quiti ūnū, íñí tī nūn quiti xíhna ūuhún. De quiti ūnū sáhá tī jā chiñuhún ndācā

nchivī níí cáhnú ñayíví nūū quiti xíhna ñúhún, quiti jā ní ntacuēhé jā ja ñatin cuū tī de nī nduvāha tī.

¹³ De quiti úū suni sáhá ndācá tiñu ñáhnú jā sáhvi ndasí inī ō. Chi nī scúun tī ñuhún ichi andiví nī nquiji inī ñayíví, nī jinī ndá nchivī.

¹⁴ De nī stáhví tī nchivī ñayíví jíín ndācá tiñu ñáhnú jā ní níhīn tī poder jā sáhá tī, jinī jínúū quiti xíhna ñúhún. De nī ndacu tī jā ná sáhá nchivī imagen quiti xíhna ñúhún, quiti jā ní ntacuēhé jíín espada, jā ja ñatin cuū tī de nī nduvāha tī.

¹⁵ De quiti úū nī níhīn tī poder jā chuhun táchí tī xítñ imagen quiti xíhna ñúhún, tácua cuu cähān, de cahnī ndācá nchivī jāá nduú jétahví ji chiñúhún ji maá.

¹⁶ De ndācá nchivī cùñáhnú jíín jāá nduú cùñáhnú, ndācá nchivī cuicá jíín nchivī ndāhví, ndācá nchivī sátiñú cuenta maá jíín mozo jā ní jeen nchivī, nī nsähá tī jā ní jēcundeē iin tunī ndahá cuáhá ji á teēn ji.

¹⁷ De ni iin nchivī mā cūú cueen ji xícó ji de tú nduú ndíso ji tunī jā cùu síví tī á número jā cùu síví tī.

¹⁸ Tūhun ndíchí cùu jā cähān ni yáhá: Ndācá nchivī jā jícūhun vāha inī cuu tavā ji cuenta número quiti xéen ñúcuán, chi número tī cùu síví iin tēe. De número ñúcuán cùu īñū ciento ūnī xico īñū.

14

Yaā jā jíta 144,000 nchivī

¹ Ñúcuán de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni jā íñí maá Yaā cùu Tícahí xínī yucu Sión. De íñí ciento úū xico cùmī mil nchivī jíín yā. De teēn ji ndéē síví maá yā jíín síví Tatá yā Yaā Dios.

² De nī jini nī jā níhin ndasí ichi andiví, modo jā jíca cuāhā yūte á jā cána níhin taja. De jā níhin ñúcuán sáhá modo jā téé cuāhā nchiví yaā nání arpa.

³ De íñí ji ichi nūū mesa nūū tátúnī Yāā Dios, jíin nūū ndicúmī jā téé, jíin nūū ndihóco cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú. De nī jita ndá ji iin yaā jeé. De ni iin nchiví nduú cíu cutúha ji yaā ñúcuán, chi maá-ni ciento úū xico cūmī mil nchiví jā ní scácu yā iní ñayíví.

⁴ De ndáca tēe yáhá cíu jāá nduú ní nsáhá cuāchi jíin ñahan jā sáhá nēhén, chi tēe ndoo ánō cíu ndá dē. De níquín ndá dē Tícāchí ní-ni cíu nūū cuáhān yā. Chi nī scácu yā dē iní ñayíví, de ndá máá dē cíu tēe jā xihna cā nī ncandíja nūū Yāā Dios jíin nūū Yāā cíu Tícāchí.

⁵ De nduú cuití nā tūhun stáhví cahān ndá dē, chi tēe ndoo ánō cíu dē, íñí dē nūū mesa Yāā Dios.

Tūhun jā ní ncāhān ndinúñi Ángel

⁶ Ñúcuán de nī jinī ni incā ángel yā jā ndáva cuāhān sava andiví. De ndíso yā tūhun jā scácu Yāā Dios nchiví jā cutecū ji níí cání. De nī nacani yā tūhun ñúcuán nūū ndáca nchiví níí cahnuñ ñayíví, nūū nchiví ndáca nación, ndáca tatā, ndáca yuhú, ndáca ñuū.

⁷ De nī ncāhān jee yā: Coto má stíví nū nūū Yāā Dios, de cahān nū jā cūñáhnú ndasí yā, chi ja nī nquenda quívī jā sáhá ndāā yā sīquī nū nāsa nī nsāhá ndá nū. De chiñuhún nū yā, chi maá yā nī nsāhá andiví jíin ñayíví jíin mar jíin ndáca nūū quéne ndute, ncachī ángel.

⁸ Ñúcuán de níquín incā ángel vāji, de nī ncāhān yā: Ja nī naā ndihi ciudad téyí Babilonia. Chi nī

nsāhá jā nchivī ndācá nación cásíquí ndéē ji Yāā Dios jā ní sndóo ji yā de níquīn jí ídolo jíín ndācá tiñu néhén, ncachī ángel ūū.

9 Ñúcuán de níquīn incā ángel ūnī, de nī ncāhān jee yā: Xēēn coo sīquī nchivī jā chíñuhún quiti xéēn jíín imagen tī, de jéhe ji tūhun cundeē tunī tī teēn ji á ndahá ji.

10 Chi nīhīn ji castigo xéēn sīquī ndá cuāchi jā ní nsāhá jí, chi quītī inī Yāā Dios nūū ji, de mā cúne cáhnú cā inī yā. De ndoho ji nūū cayū ñuhún jíín azufre, cunī ndācá ángel Yāā Dios jíín Yāā cūu Tīcāchí.

11 De ñūhmā nūū ndóho ndá ji cása níí cání cuitī. De nduuú ñuuú nduuú nátatú nchivī jā ndóho, jā ní nchiñuhún quiti xéēn jíín imagen tī, jíín jā ní jēcundeē tunī síví tī.

12 Jā ñúcuán nchivī maá Yāā Dios jā squíncuu ji tiñu ndácu yā de cándíja vāha ji Jesús, cánuú jā cuandeē inī ji, ncachī ángel ūnī.

13 Ñúcuán de nī jini nī iin tūhun ichi andiví jā ní ncāhān jíín nī: Tee nú tūhun jā cáhān ni jíín nú yáhá: Nācā ndetū ndá nchivī jā cándíja maá Jētohō ō, jā jíhī jondē mitan jíín jondē níí cā tiempo. Jāndáā chi natatú ji jā ní nsāhá ji tiñu vāha, de tiñu ji ñúcuán mā náā chi sāhá jā quendōo vāha ji níí cání, ncachī Espíritu Santo.

Jā ní nastútú yā nchivī ñayīvī

14 Ñúcuán de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni iin vīcō cuījín. De nūū vīcō ñúcuán ndéē Yāā nī nduu tēe. De xīnī yā ñuhún corona oro, de yíndahá yā iin hoz xēēn.

15 De nī nquee incā ángel inī templo, de nī ncana jee nī ncāhān jíín Yāā jā ndéē nūū vīcō: Quehndē nī jíín hoz ní, de nastútú ní nchivī ñayíví. Chi ja nī nquenda quívī jā nastútú ní ji tá cúa nūū téhndē trigo jā ní ncuaān, ncachī.

16 Ñúcuán de Yāā jā ndéē nūū vīcō nī nastútú yā nchivī vāha inī ñayíví, tá cúa nūū téhndē trigo jíín hoz.

17 Sá de nī nquee incā ángel inī templo jā íyó andiví, de suni yíndahá yā iin hoz xēēn.

18 De jondē nūū altar nī nquee tucu incā ángel, de ndíso tíñú yā sīquī ñuhūn altar. De nī ncana jee yā cáhān yā jíín ángel jā yíndahá hoz xēēn: Quehndē nū jíín hoz xēēn nū, de nastútú nū nchivī jā sáhá nēhén inī ñayíví, tá cúa nūū jéhndē ndá ji ndahá yūcū uva jā ní nchichī, ncachī.

19 De ángel ñúcuán nī jehndē yā jíín hoz yā, chi nī nastútú yā nchivī jā sáhá nēhén inī ñayíví, tá cúa nūū ndútútú ndihā uva. De nī ntaān yā jí nūū nīhīn ji castigo xēēn Yāā Dios, tá cúa nūū táān ji ndihā uva jā tāxīn.

20 De nī jēhe yā castigo ji yātā ñúū, de nī jica nīñī ji modo ndūxi uva. De nī ndaa nī nquenda jondē freno yuhú caballo, de nī jica jondē ûnī ciento kilómetro.

15

Ndihújā ángel jíín ndihújā tūndohó jā sándihí

1 De nī jinī ni incā tiñu ñáhnú ichi andiví jā sáhvi inī ò. Chi íñí ûjā ángel yā jā cuāha ndihújā tūndohó sándihí. De tá jīnu ndihújā tūndohó yáhá, sá de jīnu jā má cuáha cā Yāā Dios castigo xēēn sīquī cuāchi.

² De suni nī jinī ni iin jā cáá tá cáá mar, de ndéē nihni de jéhe nduva modo ñuhūn. De yuhú mar ñúcuán iñí nchiví jā ní ncundeeé ndá ji sīquí quiti xéen jíin imagen tī, jíin jāá nduú ní nquéhen ji tuní número jā cúa síví tī. De née ndá ji yaā jā nání arpa jā ní jéhe Yāā Dios nūn ji.

³ De jíta ndá ji yaā jā ní ntavā Moisés, tēe cúa mozo Yāā Dios, jíin yaā maá Tīcāchí, de súcuán cähān:

Tátā Yāā Dios, sáhvi iní ndá sá jínī sá ndihi tiñu ñáhnú jā sáhá ní,
chi tíin ní ndihi poder.

De maá-ni tiñu ndāá tiñu váha sáhá ní,
jā cúa ní Rey nūn ndācá nación.

⁴ Nduú ni iin ji íyó jā má cáca yíñuhún ji nūn ní, Tátā Yāā Dios.

De ndihi ji cähān jā cúñahnú ndasí ní.
Chi mátuhún-ni maá ní cúa Yāā ndoo Yāā II.
De quiji nchiví ndācá nación, chiñuhún ji níhín,
Chi ja nī jinī ji jā vāha ndāá sáhá ní ndācá tiñu.
Ncachí ndá ji jíta ji.

⁵ Ñúcuán de nī nūcūndehé nī, de nī jinī ni jā iní andiví núne cuarto II iní templo nūn íyó tabla yūn jā yósō ley yā.

⁶ De iní templo nī nquee ndihújā ángel jā ndíso tíñú sīquí ndihújā tūndóhó. De ñuhún ndá yā sahma fino jā íyó ndoo de xíñū. De núhnī cinturón oro yīcā yā.

⁷ De iin táchán ndicúmī jā técul nī jéhe iin iin cōhō oro nūn ndihújā ángel ñúcuán. De iní cōhō ñuhún chitú castigo xéen jā ní jéhe Yāā Dios, Yāā técul níi cání.

8 De nī nchitú ñūhmā níi cáhnú inī templo, de suu nī stéhēn jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios jíin poder jā túin yā. De ni iin nduu ní ncúu quívi inī templo, chi jondē ná ndíhi ndihújā tūndóhó jā cuāha ndihújā ángel yā.

16

Sīquī ndihújā cōhō jā ñúhún castigo

1 Ñúcuán de inī templo nī jini nī iin tūhun jā cáhān jee jíin ndihújā ángel yā: Cuáhán de cati ndá nū sīquī ñayíví ndihújā cōhō jā ñúhún castigo xēēn jā ní jēhe Yāā Dios, cáchī.

2 De cuáhān ángel xíhna ñúhún, de nī jati yā cōhō yā sīquī ñayíví. De ndācá nchivī jā ndéē tunī quiti xéēn jíin jā chíñuhún imagen tī, nī nquene ndīhyi xéēn jā játū ndasí.

3 De ángel ūnū nī jati yā cōhō yā nūnū mar, de ndute mar nī nduu tá cíuu nīñī ndīyi. De nī jihī ndācá quiti jā ñúhún inī mar.

4 De ángel ūnī nī jati yā cōhō yā inī ndācá yūte jíin ndācá nūnū quéne ndute, de nī nduu nīñī.

5 De nī jini nī jā cáhān ángel jā ndíso tíñú sīquī ndute: Tátā Yāā Dios, maá ní cíuu Yāā ndoo Yāā II, Yāā íyó mitan, de nī Iyo ní níi cání. De ndāā sáhá nī jā súcuán nī nenda ní sīquī cuāchi ji.

6 Chi nī nsāhá ndá ji jā nī jati nīñī nchivī ndoo ní jíin nchivī jā ní nacani tūhun ní. De mitan chi nī nsāhá nī jā jíhi ji nīñī, chi nchivī nēhén cíuu ndá ji, de cánauú cundoho ji súcuán.

7 De nī jini nī jā cáhān incā jondē nūnū altar: Tátā Yāā Dios, maá ní cíuu jā tíin ndihí poder. De tiñu

váha tiñu ndāā nī nsāhá ní jā ní nenda ní sīquī cuāchi ji, ncachī.

8 De ángel cūmī nī jati yā cōhō yā sīquī ncandiī, de nī jēhe Yāā Dios tūhun jā nduhihni ndasí ncandiī tacua cāyū nchivī.

9 De xēēn ndasí nī ncāyū ndācā nchivī. De vísō súcuán de nduú ní nácani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, de ni nduú ní ncāhān ji jā cūñáhnú Yāā Dios. Chi sa nī ncāhān nāvāha ji sīquī yā jā ní jēhe yā ndācā castigo yáhá nūū ji.

10 De ángel ūhūn nī jati yā cōhō yā nūū mesa nūū tátúnī quiti xéēn. De nī ncuneē ní cāhnú nūū tátúnī tī. De nácamíhí nchivī nii yúhú ji jā játū ndasí ji.

11 De vísō súcuán de nduú ní nácani inī ji jā sndóo ji tiñu néhén jā sáhá ji. Chi nī ncāhān nāvāha ji sīquī Yāā Dios andiví sīquī jā játū ndasí ji de ndóho ji ndīhyi xeēn.

12 De ángel īñū nī jati yā cōhō yā sīquī yūte cāhnú jā nání Eufrates. De nī nchīchī ndihi ndute yūte nūcuán, tacua nune iin ichi jā quihi ndācā rey ichi nūū quénda ncandiī.

13 De nī jinī ni jā inī yuhú cōō cāhnú jíín inī yuhú quiti xéēn jíín inī yuhú maá tēe jā nácani tūhun stáhví nī nquee ūnī tāchī jā cáá tá sahvā.

14 De ndá nūcuán chi jā jétíñú ndá tāchī cūu, de sáhá tiñu náhnú jā sáhvi inī nchivī jinī ji. De nī nquihi ndá tāchī nūcuán jā nastútú ndācā rey níi cāhnú nayiví, jā canāá dē sīquī Yāā Dios quivī jā ndiji yā. De maá yā cūu jā tíin ndihi poder.

15 Cunini ndá nū, chi iin sanaā-ni de nenda nī, tá cūu jā iin sanaā-ni de quihi jācuīhná. De nācā ndetū

ndá nchivī jā ndito inī ji, de jíto vāha ji sahma ji, tacua mā cācā ñií ji, cúu jāá nduú nā cuāchi coo sīquī ji jā cucanoō ji nūnū ndacá nchivī, ncachī yā.

16 De nī nastútú ndá tāchī ñúcuán ndacá rey, nī ndutútú iin lugar jā nání Armagedón yuhú hebreo.

17 De ángel ūjā nī jati yā cōhō yā nūnū táchī. De inī templo andiví jíín nūnū mesa nūnū tátúnī yā, nī nquenda iin tūhun jā ní ncāhān jee: Ja nī jīnu, ncachī.

18 Ñúcuán de nī jēndütē sáhá taja, de níhin, de cána taja, de nī ntāan ndasí. Chi jondē níi cání jā íyó nchivī ñayíví, nduú ní ntáan níhin ndasí tá cíu jā ní ntāan ní jinī ni.

19 De maá ciudad Jerusalén jā cúñáhnú, nī ncusíín nī ncuu ūnī parte, de níi cáhnú ñayíví nī jicó cáva vehe ndá ñuū. De ñuū téyí Babilonia, chi nī nsāhá yā jā ní ndutahvī ji castigo xēēn, chi nī nquítī ndasí inī yā sīquī cuāchi ji.

20 De nī naā ndacá isla, de suni yucu nduú cā naá Íyó.

21 De ichi andiví nī ncuun ñíñí náhnú sīquī nchivī, jā vēe jondē ūnū xico kilo. De nī ncāhān nāvāha ndá nchivī sīquī Yāā Dios jā ní ncuun ndasí ñíñí, chi iin tūndóhó xéēn nī ncuu.

17

Jā nenda yā sīquī ñuū nēhén Babilonia

1 Ñúcuán de nī nquiji iin táchán ndihújā ángel jā ní nee ndihújā cōhō, de nī ncāhān yā jíín nī: Nehēn, de ná stéhēn ni nūnū nū nāsa coo castigo sīquī maá ñahan ndiī jā cíu ñuū cúñáhnú jā ndéē nūnū íyó cuāhā ndute.

² Chi ndācá rey ñayíví, modo jā ní ncasíquí ndéē dē jíín ñahan ñúcuán, cíu jā ní sndóo dē Yāā Dios de níquín dē tūhun nēhén jā ní stéhēn ña. De nī nsāhá ña jā nchiví ní cáhnú ñayíví, modo jā jíni ji de cásíquí ndéē ji Yāā Dios cíu jā ní sndóo ji yā de sáhá ndasí ji cuāchi, ncachí ángel.

³ De nī stéhēn cā Espíritu Santo jā ní jinī ni, de ángel yā ñúcuán cuāhān jíín nī jondē nūū ñuhun tíhá. De nī jinī ni iin ñahan, yósō ña iin quiti xéen cácuáhá. De ní cáhnú tī ndéē tūhun nēhén jā quítí inī Yāā Dios sáhá. De íyó ûjā xīnī tī jíín ûxī ndiqui tī.

⁴ De ñahan ñúcuán ñúhún ña sahma ndihí jíín sahma cuahá, de suni ñúhún ña siquí oro jíín yūū luu jíín perla jā ndéē yāhvi. De née ña iin cōhō oro jā ñúhún chitú jíín tiñu nēhén ndasí jíín tiñu téhén jā jíca ndiī ña.

⁵ De teēn ña ndéē iin síví jā cíu iin tūhun yuhū, de suha cáhān: Yáhá cíu ñuū téyíí Babilonia, jā cíu tá cíu naná ndācá jā jíca ndiī jíín jā sáhá nēhén ndasí inī ñayíví, cáchí.

⁶ Sá de nī jinī ni jā ñahan ñúcuán jíni ña chi modo jā ní jíhi ña níñí nchiví maá Yāā Dios jíín níñí nchiví nī jíhí sīquí jā ní nacani ji tūhun Jesús. De nī nsāhvi ndasí inī ni nī jinī ni ña.

⁷ Sá de nī ncāhān ángel ñúcuán jíín nī: ¿Núcu sáhvi inī nū ndéhé nú? Ná cáchí tūhun nī nūū nū ñasa cíu jā cáhān tūhun yuhū sīquí ñahan ñúcuán jíín quiti xéen jā yósō ña, jā íyó ûjā xīnī tī jíín ûxī ndiqui tī.

⁸ Quiti xéen jā ní jinī nū, chi nī ntecū tī, de mitan chi nduú cā tī. De quee tucu tī inī yaví cūnú, sá de quíhín tī nūū tānū tāhví tī. De nchiví jā ndéē ní cáhnú ñayíví, sáhvi inī ji cunī ji nūū quiti ñúcuán jā

ní ntecū tī de nī jīhī tī, de nī natecū tucu tī. De cūu ndá ji nchivī jāá nduú yósō síví ji nūū tutū jā yósō síví nchivī cutecū níí cání jā ní jēcōsō síví ji jondē quívī ní jēcōo ñayívī.

⁹ Ndācá nchivī jā jícūhun vāha inī, cuu tavā ji cuenta nāsa cūu: Ndihújā xīnī tī cūu tá cūu ūjā yucu nūū ndéé ñahan ñúcuán.

¹⁰ De ndihújā xīnī tī suni cūu tá cūu ūjā rey. De ūhūn rey ñúcuán ja nī naā jā tátúnī dē, de iin dē tátúnī mitan, de incā dē chi ncháha ca quijsi. De tá quijsi dē de jacū-ni tiempo coo dē.

¹¹ De quiti xéen jā ní ntecū, de nī jīhī, maá tī nī ncuu rey ūnā. De iin táchán ndihújā rey ñúcuán cūu tī. De tá yāha jā tatúnī tucu tī de suni quīhīn tī nūū tānū tāhvī tī.

¹² De ndihúxī ndiqui jā ní jinī nū cūu tá cūu ūxī rey, de ncháha ca tatúnī ndá dē. De ndá máá dē jíín quiti xéen ñúcuán, chi nīhīn tīñú dē cuu dē rey jacū-ni tiempo.

¹³ De ndihúxī rey ñúcuán chi squétahán dē tūhun, de nacuāha dē poder dē jíín tiñu ndíso dē nūū quiti xéen ñúcuán tacua tatúnī tī.

¹⁴ De canāá dē jíín Yāā cūu Tīcāchí. De Yāā cūu Tīcāchí candee yā poder ndá dē. Chi maá yā cūu Jētohō nūū ndācá jētohō, de maá yā cūu Rey nūū ndācá rey. De nchivī jā íñí jíín yā, chi nī nacāji Yāā Dios ji de nī ncana yā ji, de squíncuu vāha ndá ji, ncachī ángel.

¹⁵ De nī ncāhān cā yā: Cuāhā ndute jā ní jinī nū nūū ndéé ñahan ndiī, suu cūu nchivī cuāhā ndācá ñuū, ndācá yuhú, ndācá nación.

¹⁶ De ndihúxī ndiqui jā ní jinī nū jā névāha quiti xéen, suu cūu ndihúxī rey jā cunī ūhvī dē ñahan

ndiī ñúcuán. De sähá dē jā quendōo ndáhví ña de quendōo vichí ñíi ña. De cajī dē cūñu ña de teñuhūn dē ña nūñ ñúhūn.

¹⁷ Chi Yāā Dios scúu yā inī dē jā ná sähá dē tiñu jā cúnī yā. De squétahán ndá dē tūhun jā nacuāha dē tiñu ndíso dē nūñ quiti xéen, de tatúnī tī jondē squíncuu ndācá tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios.

¹⁸ De ñahan jā ní jinī nū cúa maá ñuū téyíjā cúñahnú nūñ ndācá rey ñayíví, ncachī ángel.

18

Siquíjā naā ñuū Babilonia

¹ Ñúcuán de nī jinī ni jā ní ncuun incā ángel yā nī nquiji ichi andiví. De cúñahnú ndasí yā. De jā jéndütē yā de nī jéndütē nūñ ñayíví.

² De nī ncana jee ndasí yā: Ja nī naā ndihi ñuū téyí Babilonia. De nī nduu vehe ndācá tāchī, nūñ yíhí ndācá nūñ tāchī nēhén, jíin ndācá tiōcó, quiti téhén jāá nduu jéyahān inī ò.

³ Chi ñuū ñúcuán cúa tá cúa iin ñahan nēhén, de nī nsähá ña jā nchiví ndācá nación, modo jā jíni ji de cásíquí ndéé ji Yāā Dios, cúa jā ní sndoo ji yā de sähá ndasí ji cuāchi. De ndācá rey ñayíví, modo jā ní ncasiquí ndéé dē jíin ñahan ñúcuán jā ní jetahví ndá dē tūhun nēhén jā ní stéhén ña. De nchiví ní ñayíví jā jéen xícó, nī ncucuícá ji jíin cuāhā jānēhén jā ní nevāha ña.

⁴ Ñúcuán de nī jini nī incā tūhun jā ní ncāhān ichi andiví: Ndá ndohó jā cúa nú nchiví maá nī, quee ndá nú inī ñuū jíñā, tacua mā quívi nduū nū jíin ndācá cuāchi jā sähá ña, de tacua mā ndohó nú tūndohó xéen jā ndoho ña.

5 Chi nī ncāyā cuāhā ndasí cuāchi ña, modo iin montón cāhnú ndasí jā ní ncusúcún nī nquenda jondē andiví. De mitan de cuāha Yāā Dios castigo xēēn sīquī cuāchi ña.

6 Sndóho ndá nú ña tá cíu nūñ ní sndóho maá ña incā nchiví. De nachunáá nú nūñ ña doble tūndohó jā ní jēhe ña nūñ incā nchiví. De sāhá nú jā nandicó cóo doble sīquī ña nsūú cā jā ní nsāhá ña sīquī incā nchiví.

7 De nī nsāhá téyíí ndasí ña maá ña, de cuícá ndasí nī ntecū ña. De suni jíín medida ñúcuán nacuāha nú jā ndoho xēēn ndasí ña. Chi jáni inī ña: Yáhá ndéē ni tátúnī ni, de nduú cíu nī ñahan viuda, de mā quijí cuití tūndohó ndoho nī, ncachī ña.

8 Jā ñúcuán cíu jā iin-ni quíví de qui ji cuāhā tūndohó sīquī ña. Chi cuū ndiyi, de cucuécá ndasí inī ña, de coo tāmā, de cāyū ña nūñ ñuhūn. Chi ndasí iyó poder maá Jētohō ò Yāā Dios, Yāā jā ní nenda sīquī cuāchi ña, cächī.

9 De ndācá rey ñayíví jā ní ncasíquí ndéē dē jíín ña, de nī ntecū cuicá ndasí dē jíín ña, cuacu dē de cuacu cóhó dē cunī dē jā quénda ñuhmā jā cāyū ña.

10 De cuiñi jícá dē chi cuyuhú dē cunī dē jā súcuán ndóho ña castigo. De cāhān ndá dē: Nācā jā xēēn ndóho nú, ñuū cūñáhnú Babilonia, chi maá ñuū téyíí nī ncuu nú nícu. De mitan chi iin núnúú-ni de nī nquenda castigo jā naā nū, cachī ndá dē.

11 De ndācá tēe ñayíví jā jéen xícó inī ñuū ñúcuán, cuacu dē de cuacu cóhó dē jēhē. Chi nduú cā ni iin cueen ndatíñú jā xícó ndá dē.

12 De ndatíñú jā xícó dē cíu oro, plata, yūñ luu, jíín perla jā ndéē yāhvi, jíín sahma fino jíín sahma seda jā ndihí jíín jā cuāhá. De suni ndācá ñutun

jā āsīn jéhēn, jíín ndācá ndatíñú luu jā ní nsāhá jíín yūū marfil, jíín ñutun viī jā ndéē yāhvi, jíín cāa cuāán, jíín cāa hierro, jíín yūū cuijín luu.

13 De suni xícó ndá dē canela jíín ndācá jā jéhēn āsīn jíín sūja ḥi jíín sūja ūguā jíín ndācá perfume jíín vino jíín aceite jíín harina fina jíín trigo. De suni xícó dē quiti jíso jíín tīcāchí jíín caballo jíín carreta, de jondē nchivī xícó dē jā satíñú cāhá ji-ni.

14 De cāhān ndá dē jíín ñuū ñúcuán: Nī ncujijo ndihí ndatíñú cuícá jā ní jētahān ndasí inī nū. De ndācá jā viī jā váha jā ní ntecū cuícá nú, chi nī naā ndihí, de mā nánihīn cuitī cā nū, cachī ndá dē.

15 De ndācá tēe jā ní jeen nī yīcó nī ncucuícá jā síquī ndatíñú ñuū ñúcuán, chi cuiñi jícá dē jā yūhú dē cunī dē castigo coo ñuū ñúcuán. De cuacu dē de cuacu cóhó dē.

16 De cāhān ndá dē: Nācā xēēn ndóho ñuū téyíí yáhá. Chi nī ncuu tá cíu iin ñahan jā ní ñūhun sahma fino, sahma ndihí jíín jā cuāhá. De nī ñūhun ña siquī oro jíín yūū luu jíín perla jā ndéē yāhvi.

17 De mitan de iin núnúú-ni de nī naā ndihí ndācá ndatíñú váha ñúcuán, cachī ndá dē. De cuiñi jícá ndācá tēe scáca barco, jíín nchivī jā cuáhān jíín barco, jíín tēe sátiñú inī barco, jíín ndá cā tēe jā sátiñú nūū mar.

18 Chi cunī dē ñūhmā jā cayū ñuū ñúcuán, de cana jee ndá dē: ¿Ní íyó cā ñuū téyíí jā cūñáhnú tá cíu nūū ní íyo ñuū yáhá? cachī dē.

19 De cōsō ndá dē tīcāchāā ñuhun xīnī dē jā cícuécá inī dē. De cuacu dē de cuacu cóhó dē. De cana jee ndá dē: Nācā xēēn ndóho ñuū téyíí yáhá. Chi jíín ndatíñú cuícá jā ní íyo ñuū yáhá nī ncucuícá

ndācá nchivī névāha barco jā jíca nūū mar. De mitan de iin núñúu-ni de nī naā ndihi-ni, cachī dē.

20 De ná cúsī inī ndá ndóhó jā ndéē andiví, sīquī jā ní naā ñuū yáhá. De ná cúsī inī ndá ndóhó tēe apóstol, jíín tēe nácani tūhun Yāā Dios, jíín nchivī maá Yāā Dios. Chi nī nsāhá nēhén ñuū ñúcuán sīquī ndá nū, de jā ñúcuán nī nenda Yāā Dios sīquī.

21 Ñúcuán de iin ángel jā ndísō poder, nī nquehen yā iin yūū cāhnú tá cíu iin yōsó cáhnú, de nī squéne yā inī mar. De nī ncāhān yā: Tá cíu nūū ní naā yōsó yáhá, suni súcuán naā Babilonia, ñuū cúnáhnú téyíi. De mā núcōo cuitī cā jā cunī ó nūū.

22 De nī ncāhān yā jíín ñuū ñúcuán: Inī calle nū mā cúnini cuitī cā nchivī jā scáta ji yaā arpa jíín flauta jíín trompeta. De suni mā cōo cuitī cā nchivī jā sāhá ndācá ndatíñú. De suni mā cúnini cā ji jā nihin ndācá molino nū.

23 De ni iin lámpara mā sāhá cā jā cunijīn nūū nū. De ni mā cúnini cā ji vico jā cúsī inī ndá ñahan ndá tēe jā tándāhá māhñú nū. De nchivī jā ní jeen nī yīcō nūū nū, nī ncuñáhnú ndasí ji inī ñayīví. De nī stáhví nū nchivī ndācá nación jíín tiñu tásí tiñu mágica, ncachī ángel.

24 Chi sīquī ñuū ñúcuán ndéē cuāchi jā ní jati nīñī ndācá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, jíín ndācá nchivī maá yā, jíín ndá cā nchivī jā ní jahnī ndá ji ní cáhnú ñayīví.

19

1 De tá nī ncuu ndācá yáhá, de nī jini nī jā cahān jee cuāhā ndasí nchivī inī andiví:
Cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi Yāā Dios maá ó cíu jā ní scácu yóhó.

De maá yā cúñáhnú ndasí, de maá yā tíin ndihi poder.

² De ndāā de vāha sáhá ndāā yā ndācá tiñu, chi nī nenda yā sīquī cuāchi ñuū nēhén cúñáhnú ñúcuán.

Chi nī stíví ji nchivī níi cáhnú ñayíví, chi modo jā cásíquí ndéē ji Yāā Dios jā chíñuhún ji incā yāā.

De nī nsāhá yā jā ní ndutahvī ji sīquī jā ní jahnī ji ndācá mozo yā.

Ncachī ndá.

³ De nī ncāhān tucu ndá ji: Cúñáhnú ndasí yā. Chi níi cání quenda ñūhmā ñuū ñúcuán jā cayū, cächī.

⁴ De ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, jíín ndicúmī jā técū, nī jēcuíñi jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū ñūhún, de nī nchiñuhún dē Yāā Dios, Yāā ndéē nūū mesa nūū tátúnī. De nī ncāhān ndá dē: Amén. Súcuán ná cóo. Cúñáhnú ndasí yā.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátúnī yā nī ncāhān iin tūhun:

Ndá ndóhó jā sátiñú nūū Yāā Dios,
jíín ndóhó jā jíca yíñuhún nūū yā,
jā cúñáhnú jíín jāá nduú,
cāhān nū jā vāha ndasí Yāā cíu yā.
Ncachī.

Vico jā tándāhá Yāā cíu Tīcāchí

⁶ De nī jini nī jā cáhān ndá nchivī cuāhā ndasí, de níhin tá cíu nūū níhin cuāhā yūte, jíín jā cána níhin taja. De nī ncāhān:

Cúñáhnú ndasí yā. Chi Jētohō o Yāā Dios, Yāā tíin ndihi poder,

mitan de ndácu níhin yā tiñu.

⁷ De ná cúsíi inī o, de sīi ndasí ná cóo inī o,

de ná cáhān ò jā cúñáhnú ndasí yā.

Chi nī nquenda quívī jā maá Yāā cúa Tīcāchí, modo
jā tandāhá yā.

De nchivī maá Yāā Dios cúa tá cúa ñahan jā tandāhá
jíín yā, de ja íyó tūha ndá ji.

⁸ De nī nihin ji tūhun jā cuhun ji sahma fino jā ndoo
ndasí de xíñū.

Ncachī ndá. De sahma fino ñúcuán cúa ndācá tiñu
ndāā jā sáhá nchivī maá Yāā Dios.

⁹ De nī ncāhān ángel jíín nī: Tee nú tūhun yáhá:
Nācā ndetū ndá nchivī jā ní ncana yā jā quíhīn vico
tandāhá Yāā cúa Tīcāchí. De nī ncāhān cā ángel jíín
nī: Ndācá tūhun yáhá cúa tūhun ndāā jā ní ncāhān
Yāā Dios, ncachī yā.

¹⁰ De nī jēcuññi jítí nī nūū jéhē ángel jā chiñúhún
nī yā nícu. De nī ncāhān yā jíín nī: Mā sáhá nú
súcuán. Chi nduhū suni mozo Yāā Dios cúa nī, tá
cúa nūū cúa maá nú jíín ndá hermano nū jā cándíja
váha tūhun Jesús. Sa nūū maá Yāā Dios chiñúhún
nú, ncachī yā. Chi maá tūhun jā ní ncāhān Jesús cúa
jā cáhān ndāā ndá nchivī jā nácani tūhun Yāā Dios.

Yāā jā yósō sīquī caballo cuījín

¹¹ Ñúcuán de nī jinī ni jā núne nūū ndéē Yāā Dios
andiví. De nī nquenda iin caballo cuījín, de Yāā jā
yósō sīquī tī nání yā Yāā ndāā, Yāā squíncuu. De
ndāā sáhá ndāā yā tiñu, de ndāā nénda yā sīquī
ndācá jāñehén.

¹² De tīnūú yā jéndütē tá cúa yáñuhūn. De xīnī yā
ñúhún cuāhā corona. De ndéē iin síví yā jā maá-ni
yā cúa jā jinī.

¹³ De ñúhún yā iin sahma jā ní ñundaji nūū nīñī,
de nání yā Tūhun Yāā Dios.

14 De ndācá ángel yā jā íyó andiví, yósō caballo cuījín de níquín yātā yā. De ñúhún ndá sahma fino cuījín jā íyó ndoo.

15 De inī yuhú maá Yāā jā yósō sīquī caballo, quée jā cáá tá cáá iin espada xēēn. De espada ñúcuán cíu tūhun yā jā sndóho yā nchivī ndācá nación. De nīhin ndacu yā tiñu nūū ji. De sāhá ndāā yā sīquī cuāchi ji modo jā jáñu sīquī ndīhā uva jā tāxīn. De cuāha yā castigo xēēn cundoho ji jā quítī inī yā sīquī cuāchi ji. Chi maá yā tīn ndihi poder.

16 De sahma yā jíín sīhin yā yósō tūhun yáhá: Rey nūū ndācá rey jíín Jētohō nūū ndācá jētohō, cáchī.

17 Ñúcuán de nī jinī ni iin ángel yā jā íñí nūū ncandiī. De nī ncana jee yā nūū ndācá quiti ndáva nūū táchī: Ndutútú ndá nú qui ji nú cuixíní nú iin vico cáhnú sāhá Yāā Dios.

18 De cajī nū cūñu ndācá rey jíín capitán jíín ndá tēe téyíí, jíín cūñu ndācá caballo jíín tēe jā ní nchosō tī. De suni cajī nū cūñu ndācá cā nchivī, cíu nchivī sátíñu cuenta maá jíín mozo jā ní jeen nchivī, cíu nchivī cūñáhnú jíín nchivī jāá nduú, ncachī ángel.

19 Ñúcuán de nī jinī ni maá quiti xéēn jíín ndācá rey ñayíví jíín cuāhā soldado dē. De nī ncutútú dē jā canāá dē jíín maá Yāā jā yósō caballo jíín ndá ángel yā.

20 De nī ntiin ndá yā quiti xéēn cuāhān tī preso jíín maá tēe nī nacani tūhun stáhví jā ní nsāhá ndācá tiñu ñáhnú nī jinī jínúú quiti xéēn. Chi jíín tiñu ñáhnú ñúcuán cíu jā ní stáhví dē ndācá nchivī jā ní jēhe tūhun cundiso tunī quiti xéēn, jíín jā ní nchiñúhún imagen tī. De quiti xéēn jíín tēe nī

nacani tūhun stáhví, técū ndúū, de nī squéne yā nūū lago ñuhún jā cayū jíin azufre.

²¹ De jíin espada jā quée yuhú Yāā jā yósō caballo nī jīhī ndācá soldado quiti xéen. De ndācá quiti jā ndáva nūū táchī nī ndahā chījin tī nī nchajī tī cūñu ndá dē.

20

Síquī mil cuīyā

¹ De nī jinī ni jā ní ncuun iin ángel ichi andiví. De née yā ndácáa jā núne maá yavī cūnú ndasí. De suni née yā iin cadena cāhnú.

² De nī ntiin yā maá cōō cāhnú jā íyó jondē janahán ndasí, de nání tī táchī cūñáhnú jíin Satanás. De nī juhnī yā jā cunuhnī mil cuīyā.

³ De nī squéne yā inī yavī cūnú ndasí. De nī jasī vāha yā, de nī nsāhá cutú yā yuhú yávī, tákua mā stáhví cā ñúcuán nchivī ndācá nación, chi jondē tá jīnu mil cuīyā. De jā yāha mil cuīyā, sá de cánuú jā ndājī caca nuu jacū cā tiempo.

⁴ De nī jinī ni ndācá mesa nūū tátúnī, de ñúcuán ndéē ndācá nchivī jā ní nīhīn tīñú ji jā sāhá ndāā ji tiñu. De suni nī jinī ni ánō ndācá nchivī jā ní jehndē ndá xīnī ji síquī jā ní nacani ji tūhun Jesús jíin tūhun Yāā Dios. De nduú ní nchíñuhún ji quiti xéen jíin imagen tī, de ni nduú ní jéhe ji tūhun jā cundeē tunī tī teēn ji á ndahá ji. De nī jinī ni jā ní natecū ji de nī ndacu ji tiñu jíin Cristo mil cuīyā.

⁵ Yáhá cíu ndá ndīyi jā natecū xihna cā. De ndá cā ndīyi, nduú ní nátecū ji, chi jondē jīnu mil cuīyā.

⁶ De nācā ndetū ndācá nchivī ndoo ánō jā natecū xihna cā. Chi mā cūū cuiñi ji vuelta ūū. De cuu ji

sūtū nūū Yāā Dios jíín nūū Cristo, de tatúnī ji jíín yā mil cuīyā.

⁷ De tá jínu mil cuīyā, de ndājī Satanás de quee nūū yíndasī.

⁸ De stáhví tucu nchivī ndācá nación níí cáhnú ñayíví. De stáhví nchivī ñuū Gog jíín Magog. De sāhá jā ndutútú ndācá soldado ñuū ñúcuán jā canāá dē. De coo cuāhā ndasí dē tá cíuu ñütín yuhú mar.

⁹ De cūtē nuu dē quīhīn dē níí cáhnú ñayíví. De cuicó ndúu dē nūū ndéē ndá nchivī maá Yāā Dios, jíín ciudad jā mānī yā jíín. De Yāā Dios chi scúun yā ñuhūn ichi andiví, de cāyū ndihí dē.

¹⁰ De tāchī cùñáhnú jā ní stáhví ndācá nchivī ñúcuán, chi squéne yā quīhīn nūū lago ñuhūn jā cayū jíín azufre. De ñúcuán chi ja ní squéne yā quiti xéen jíín tēe ní nacani tūhun stáhví. De ñúcuán ndoho nduú ñuú níí cání cuitī.

Jā sāhá ndāā yā tiñu nūū mesa cuīyín

¹¹ Ñúcuán de ní jinī ni iin mesa cuījín cùñáhnú, de ndéē maá Yāā tátúnī. De ñayíví jíín andiví ní ndoñúhún cuāhān jā ní ndēhé yā nūū, chi nduú cāní ncíuu coo nūū yā.

¹² De ní jinī ni ndācá ndīyi, jā ní ncuñáhnú jíín jāá nduú ní ncuñáhnú, íñí ndá nūū Yāā Dios. De ní nsāhá yā jā núne ndācá libro, de suni ní nune incā libro jā yósō síví nchivī jā cutecū níí cání. De ní nsāhá ndāā yā sīquī ndācá ndīyi, tú nāsa tiñu ní nsāhá ji jā yósō nūū ndācá libro ñúcuán.

¹³ De ní nquee ndācá ndīyi jā ní jīhī nūū mar. De suni ní nquee ndācá ndīyi jā ní jīhī, jā íyó ji lugar nūū íyó ánō ndīyi. De ní nsāhá ndāā yā sīquī, tú nāsa ní nsāhá iin iin ji.

14 Ñúcuán de cuēhē jáhnī nchivī jíín lugar nūñ íyó áñō ndīyi, nī snáā yā nī squéne yā cuāhān nūñ lago ñuhūn. De jā ndoho nchivī nūñ lago ñuhūn, suu cūu jā cuū ji vuelta ūñ.

15 De ñúcuán nī squéne yā ndá nchivī nēhén jāá nduú yósō síví ji nūñ libro jā yósō síví nchivī jā cutecū níí cání.

21

Andiví jéé jíín ñayíví jéé

1 Ñúcuán de nī jinī ni andiví jéé jíín ñayíví jéé. Chi andiví jíín ñayíví xihna ñúhún nī naā. De suni nduú cā mar.

2 De nduhū Juan, nī jinī ni ciudad ii jā cūu Jerusalén jeé. De nī ncuun vājī ichi andiví nūñ ndéé Yāā Dios. De luu ndasí cáá tá cūu iin ñahan jā ní nsāhá tūha ña maá ña nī ncucutú ña jā tandāhá ña jíín yií ña.

3 De nī jini nī iin tūhun jā ní ncāhān jee ichi andiví: Cündēhé, chi mitan de ndéé Yāā Dios māhñú nchivī. De cundee yā jíín ndá ji, de cuu ji nchivī maá yā. De maá yā cundee yā jíín ji jā cūu yā Yāā Dios ji.

4 De nacuahā yā ntenúñ ndá ji. De mā cūñ cā nchivī, ni mā cuācú cā ji, ni mā cūcuécá cā inī ji, ni mā játū cā ji. Chi ja nī nchāha ndācá tūndohó jā ní ïyo, cächī.

5 Ñúcuán de nī ncāhān maá Yāā jā ndéé nūñ mesa: Cündēhé, chi nasāhá jeé nī ndācá jā íyó, ncachī yā. De suni nī ncāhān yā: Tee nú tūhun yáhá. Chi ndācá tūhun yáhá cūu jā jinī ndija nú jā ndāā cūu.

6 De nī ncāhān cā yā: Ja nī jīnu. Maá nī cūu tá cūu letra A jā xíhna ñúhún jíín letra Z jā sándihí, chi maá nī nī squíjéhé ndihi de maá nī sínu. De ndācā nchivī jā yíchī, súcuán-ni cuāha nī ndute jā quéne coho ji jā cutecū ji níi cání.

7 Ndācā nchivī jā cundee sīquī jānēhén, nīhīn ji ndācā yáhá cuu tāhvī ji. De cuu nī Yāā Dios ji, de cuu ji sēhe nī.

8 De ndācā nchivī jā yúhú cundoho sīquī tūhun nī, jíín nchivī jāá nduu cándíja, jíín nchivī sáhá tiñu néhén, jíín nchivī jáhnī ndīyi, jíín nchivī jíca ndīi, jíín nchivī sáhá tásí, jíín nchivī chíñuhún ídolo, jíín ndācā nchivī stáhví, nchivī ñúcuán chi quīvi ndá ji lago ñuhún jā cayū jíín azufre. De ñúcuán cūu jā cuū ji vuelta ûu.

Jerusalén jeé

9 Ñúcuán de nī nqui ji iin táchán ndihújā ángel jā ní nee ndihújā cōhō jā ní ñuhun chitú ndihújā tündohó jā sándihí. De nī ncāhān yā jíín nī: Nehén de ná stéhēn ni nūu nū ñahan jā tandahá cuu ña ñasíhí Yāā cūu Tícacchí, ncachí yā.

10 De nī nsáhá cā Espíritu Santo jā ní stéhēn cā nūu ni, de ángel ñúcuán nī jeca yā nduhū cuāhān yā jíín nī xīnī iin yucu cahnu súcún. De nī stéhēn yā nūu ni maá ciudad ii cūñahnú jā cūu Jerusalén, de nī ncuun vāji jondē andiví nūu ndéē Yāā Dios.

11 De jéndütē ndasí ciudad ñúcuán tá cūu nūu jéndütē Yāā Dios. De xíñu tá cūu nūu xíñu iin yūu luu jā ndéē yāhvi ndasí, tá cūu yūu cuijín jā ndéē nihni modo vidrio.

12 De yuhú ciudad nī jicó ndúu iin jā cahnu súcún jā ndásí ciudad. De íyó uxí uu viéhé. De ndācā

viéhé íñí iin ángel yā. De ndācá viéhé ndéē síví ndihúxí ūū tatā Israel.

13 De lado nūū quénda ncandií íyó ūnī viéhé. De lado norte suni íyó ūnī viéhé. De lado sur suni íyó ūnī viéhé. De lado nūū quée ncandií suni íyó ūnī viéhé.

14 De íyó ūxí ūū yūū nāhnú jā cūu cimiento maá jā ndásī ciudad. De ndācá yūū ndéē síví ndihúxí ūū apóstol maá Yāā cūu Tīcāchí.

15 De ángel jā ní ncāhān jíín nī, née yā iin metro oro jā chicuāhá yā ciudad jíín ndá viéhé jíín maá jā ndásī ciudad.

16 De ciudad chi iin medida-ni cūu ndicúmī lado. Chi jā cāní jíín jā jítē, inuú-ni cūu. De ángel nī nchicuāhá yā ciudad jíín medida ūcuán. De née ūū mil ūū ciento kilómetro jā iin iin lado. De inuú-ni medida jā cāní, jā sūcún, jíín jā jítē.

17 De suni nī nchicuāhá yā maá jā ndásī ciudad, de née ūnī xico cūmī metro jā sūcún. De medida jā jétíñú nchivī, suni jétíñú ángel ūcuán.

18 De maá jā ndásī ciudad nī ncuvāha jíín yūū cuījín ndéē nihni. De ndinuhun oro cūu ciudad, de cáá tá cáá vidrio jā ndéē nihni.

19 De ndācá yūū jā cūu cimiento maá jā ndásī ciudad, nī ncucutú jíín ndinuū yūū luu jā ndéē yāhvi. Yūū xíhna ūhún cūu yūū cuījín ndéē nihni. De jā úū cūu yūū ndéē xíñū. De jā únī cūu yūū pinto. De jā cūmī cūu yūū cuíí xíñū.

20 De jā úhún cūu yūū pinto jā ūhún raya. De jā íñū cūu yūū cuāhá pinto. De jā újā cūu yūū cuāán ndéē nihni. De jā únā cūu yūū cuíí ndéé. De jā íín cūu yūū cuāán xíñū. De jā úxí cūu yūū cuíí cuíjín.

De jā úxī iin cūu yūū cuāhá cuáán. De jā úxī ūū cūu yūū ndihí xíñū.

²¹ De ndihúxī ūū viéhé ñúcuán cūu ūxī ūū perla jā ndéē yāhví. De iin iin viéhé cūu iin iin perla. De ndinuhun oro cūu calle cāhnú ciudad, de ndéē nihni tá cáá vidrio.

²² De nduú nā templo ní jínī ni inī ciudad, chi níí cáhnú ciudad íyó maá Jētohō ō, Yāā jā tím ndihi poder, jíín Yāā cūu Tīcāchí.

²³ De nduú jíni ñúhún jā cutūu ncandii jíín yōō. Chi jā jéndūtē maá Yāā Dios cūu jā cútūu. De maá Yāā cūu Tīcāchí, cūu yā luz inī ciudad ñúcuán.

²⁴ De nchivī ndācá nación ñayíví jā ní scácu yā, caca ji nūū luz jā stúu ciudad ñúcuán nūū ji. De ndācá rey ñayíví quiiji ndá dē ciudad jíín ndācá jā stéhēn jā cúñáhnú dē.

²⁵ De ndācá viéhé ciudad mā cúndasī cuitī nduú, de nduú nā jacuáā coo.

²⁶ De inī ciudad quiiji nchivī cúñáhnú ndācá nación, quiiji ji jíín ndācá jā stéhēn jā cúñáhnú ji.

²⁷ De mā quívi cuitī ni iin jā tēhén. De ni mā quívi nchivī jā sáhá tiñi néhén jíín jā stáhví. Chi quívi maá-ni nchivī jā yósō síví ji nūū libro jā yósō síví nchivī cutecū níí cání, jā névāha Yāā cūu Tīcāchí.

22

¹ Ñúcuán de ángel yā nī stéhēn yā nūū ni iin yūte jā íyó ndoo. De ndute ñúcuán sáhá jā cutecū ō níí cání. De ndéē nihni tá cūu vidrio, de quéne nūū mesa nūū tátúnī Yāā Dios jíín Yāā cūu Tīcāchí.

² De jíca yūte sava māhñú calle cāhnú ciudad ñúcuán. De ndúū lado yuhú yūte íñí ñutun jā cutecū ō níí cání sáhá. De ñutun ñúcuán jéhe jāvíxī ūxī ūū

vuelta jā iin cuīyā, chi ndācá yōō cūun jāvíxī. De ndahá yúcū tū cūu tātān jā ndúvāha nchivī ndācá nación.

³ De ndācá jā ní stánū tāhvī yā, mā cōo inī ciudad ñúcuán. De inī ciudad cuiñi maá mesa nūū tátúnī Yāā Dios jíin Yāā cūu Tīcāchí. De nchivī cándíja jā cūu ji mozo yā, chiñuhún ji yā.

⁴ De cunī ji nūū yā, de cundee síví yā teēn ji.

⁵ De mā cōo cā jacuáā ciudad ñúcuán. De nchivī jā ndéē ñúcuán nduú cā jíni ñúhún ji jā stúu lámpara nūū ji, ni jā stúu ncandii. Chi jā jéndütē maá Jētohō ò Yāā Dios cūu jā cútūu nūū ji. De ndacu ji tiñu níi cání cuitī.

Jā cuácuñatin nenda Cristo

⁶ Ñúcuán de nī ncāhān ángel jíin nī: Ndācá tūhun yáhá cūu jā jínī ndija nú jā tūhun ndāā cūu. De Jētohō ò Yāā Dios, maá yā sáhá jíin ndá tēe nácani tūhun yā, jā jíin Espíritu yā nácani ndá dē. De suu maá yā nī ntají ángel yā tácua stéhēn nūū nchivī cūu mozo yā ndācá tiñu jā ñamā coo.

⁷ Ñamā ndiji nī, cächī yā. De nācā ndetū nchivī jā téé sōho tūhun Yāā Dios jā yósō nūū tutū yáhá.

⁸ De nduhū Juan, nī jini nī ndācá tūhun yáhá, de nī jinī ni ndācá tiñu yáhá. De tá nī jini jíin sóho nī de nī jinī jínúu ni, ñúcuán de nī jēcuññi jítí nī nūū jéhē maá ángel jā ní stéhēn ndācá tiñu yáhá nūū ni, jā chiñuhún nī yā nícu.

⁹ Sochi nī ncāhān ángel jíin nī: Mā sāhá nú súcuán. Chi nduhū suni mozo Yāā Dios cūu nī, tá cūu nūū cūu maá nú jíin ndá hermano nú jā nácani tūhun yā, jíin ndihi nchivī jā jétáhví tūhun jā yósō nūū tutū

yáhá. Sa nūnū maá Yāā Dios chiñúhún nú, ncachī yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā ángel jíín nī: Mā chíyuhū nū ndācá tūhun Yāā Dios jā yósō nūnū tutū yáhá, chi ja cuācuñatin tiempo jā quee ndaā ndihi.

¹¹ De nchivī jā sáhá tiñu néhén, ná sáhá cā ji tiñu néhén. De nchivī jā íyó téhén ánō, ná quéndōo ji súcuán. De sa nchivī jā sáhá tiñu ndāā, ná sáhá cā ji tiñu ndāā. De nchivī jā íyó ndoo ánō, ná cóo ndoo cā ji súcuán, ncachī ángel.

¹² Jāndáā jā ñamā ndiji nī, cáchī Jesús. De quiji nī jíín tāhvī jā cuāha nī nūnū iin iin nchivī, tú nāsa tiñu nī nsāhá ji.

¹³ Maá nī cíuu tá cíuu letra A jā xíhna ñúhún jíín letra Z jā sándihí, chi íyó nī jondē jā xíhna ñúhún de coo nī níí cání.

¹⁴ Nācā ndetū nchivī jā jéhe ji tūhun ndundoo ánō ji tá cíuu nūnū ndúndoo sahma ji. Chi cuu cajī ji jāvixí ñutun jā sáhá jā cutecū ji níí cání, de cuu quívi ji viéhé ciudad ii ñúcuán.

¹⁵ De ichi fuera ciudad coo nchivī jā sáhá tiñu néhén, jíín nchivī sáhá tásí, jíín nchivī jíca ndiī, jíín nchivī jáhnī ndiyi, jíín nchivī chíñúhún ídolo, jíín ndá nchivī jā cúsii inī stáhví táchán.

¹⁶ Maá nī jā cíuu Jesús, nī ntají nī ángel ni tácua cachī tūhun yā ndācá tūhun yáhá nūnū ndá grupo nchivī cándija. De maá nī nī nsāhá jā ní ïyo rey David, de nī ncacu nī nūnū tatā David. De cíuu nī tá cíuu lucero jā jéndütē jā quénda túu, ncachī yā.

¹⁷ De maá Espíritu Santo jíín ndá nchivī Yāā Dios jā cíuu ji tá cíuu ñahan tándahá jíín Yāā cíuu Tícachí, cähān ndá: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndācá nchivī jā níni, suni ná cähān ji: Nehēn, quívi

ndá nú ndahá yā. De ndācá nchivī jā yíchī jā cúnī ji coho ji, ná quívi ji ndahá yā, de súcuán-ni ná cóho ji ndute jā cutecū ji níí cání sáhá.

¹⁸ De ndācá nchivī jā jíni tūhun Yāā Dios jā yósō nūū tutū yáhá, cáhān nīhin nī jíín ji: Tú ní iin nchivī chisó cā ji nūū tūhun jā cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios suni chisó cā yā tūndóhó jā cáhān nūū tutū yáhá, cundoho ji.

¹⁹ De tú ní nchivī candeē ji jacū tūhun jā cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios candeē yā tāhvī ji jā yósō nūū libro jā yósō síví nchivī cutecū níí cání, de mā níhīn ji tāhvī ji inī ciudad ñū cuán. De tutū yáhá cúu jā cáhān sīquī ndācá ñú cuán.

²⁰ De Yāā jā ní ncāhān ndācá tūhun yáhá, suha cáhān yā: Jāndáā jā ndiji ñamā ni, cáchī yā. Amén. Súcuán ná cóo. Jētohō sá Jesús, jícān tāhvī sá jā ndiji ñamā ni.

²¹ De ñúhún inī ni jā Jētohō ò Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó. Amén.

Nuevo Testamento en mixteco de Ocotepec New Testament in Mixtec, Ocotepec (MX:mie:Mixtec, Ocotepec)

copyright © 1977 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Ocotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Ocotepec [mie], Mexico

Copyright Information

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Ocotepec

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

lix

2014-04-30

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022**

61c6fffd-2562-5253-8242-3993f51527e9